1¾ « •† . G G G G G
H

MIRCEA MICU

DICÞIONAR SENTIMENAL DE POZIE

- volumul I -

Cartea a apãrut cu sprijinul Ministerului Culturii °i Cultelor

Editura "Viitorul românesc" 2002

MIRCEA MICU

Dicþionar sentimental de poezie

- volumul I -

Editura VIITORUL ROMÂNESC

Bucure°ti 2002

Din partea autorului

Acest prim volum face parte dintr-un proiect mai vechi. Scriu despre acei poeþi care mi-au stat în preajmã, pe care i-am citit °i pe care îi îndrãgesc.
Portretizându-i, invit cititorii de poezie, °i nu numai, sã nu-i uite nici ei °i sã-i recitească.
ªi pentru generaþiile mai tinere este o invitaþie la lecturã. Fiindcã aceste nume °i altele despre care voi scrie în volumele viitoare ne pot fi aproape, cu poezia lor, cu sensibilitatea lor, cu viaþa lor cuprinsã între coperþile cãrþilor pe care unii, le vor mai scrie.
Mircea Micu

Mircea Dinescu

A fost copilul rãsfãþat al Asociaþiei Scriitorilor din Bucure°ti pe vremea când secretar "activ" se vroia Fãnu° Neagu, secretar "plin" George Macovescu °i bãiat bun la toate, administrator de fonduri (vã daþi seama?) °i redactor-°ef (e-he-he!) la Almanahurile literare, subsemnatul. Fotbali°tii °i poeþii talentaþi sunt descoperiþi, în general, în clipa în care sunt luaþi în armatã. Ca sã nu fie trimis pe întinsele ogoare ale patriei la cules porumb, (de°i, dupã cum se vede azi, Dinescu are vocaþie de agricultor!), Fãnu° Neagu °i nu numai, l-a transferat în primitoarea trupã a forþelor de securitate, secþia soldaþi.

Publicat cu consecvenþã de prozatorul ªtefan Bãnulescu, redactor °ef la revista Luceafãrul, dupã îndeplinirea stagiului se aciueazã la Asociaþia Scriitorilor pe post de "paznic" °i devine copilul rãsfãþat °i teribil al scriitorilor mai vârstnici. E nãscut la Slobozia, în 11 decembrie 1950, este sãgetãtor tipic, luptãtor, inteligent, nelini°tit. Timp de mai mulþi ani, ajutat sã locuiascã la Casa de creaþie Mogo°oaia, a fãcut parte din redacþia Almanahurilor literare coordonate de subsemnatul alãturi de o formaþiune absolut insolitã °i mai mult decât... boemã: graficianul Florin Pucã, regele neîncoronat al vodcii Stalicinaia; un fel de "filosof" fãrã diplomã, clujeanul Ion Papuc, alergic la sãpun dar extrem de cultivat; un prozator ardelean, Ion Bledea, mort dupã revoluþie, °i miliardarul de azi Mihail Cârciog zis Manix. Dupã debutul spectaculos cu volumul "Invocaþie nimãnui" °i dupã "stabilirea" la Mogo°oaia, Dinescu cultivã noi prietenii literare, noi protectori. Pe Nicolae Drago° (redactor °ef la Luceafãrul) °i, în special, pe Marin Preda, "trãdându-l" într-un fel pe Fãnu° cu care autorul Moromeþilor era certat ireconciliabil. Mircea Dinescu este un poet de real talent, nãscut °i nu fãcut, înzestrat cu un deosebit simþ al muzicalitãþii, °i al limbii, original °i, incontestabil, vârf al generaþiei sale. Fire nelini°titã °i rebarbativã dar în aceea°i mãsurã speculativ °i ambiþios, Dinescu va izbuti sã se strecoare în "conducerea" Uniunii Scriitorilor. Mai întâi ca... secretar UTC (!), mai apoi ca membru al Biroului de conducere.
Evadat de sub aripa "frumosului nebun al marilor ora°e" (l-am numit pe Fãnu° Neagu), "slobozitul" a trecut iute în tabãra "eliti°tilor", surclasându-i pe mulþi ca inteligenþã °i "þâfnã" °i devine, în timp, din student la ªtefan Gheorghiu, "disident" °i "arestat la domiciliu". (În treacãt fie zis, chestia asta cu "arestat la domiciliu", dragã Mirciulicã, sã i-o spui... mutului. Eventual lui Mircea Muthu). Apoi, a venit clipa cu "Mircea, fã-te cã lucrezi", apoi el a devenit "pre°edintele" lui Fãnu° (!) °i al subsemnatului, posesor de Mercedes, burse nemþe°ti, tipografii, case impozante (complexul bãiatului sãrman), combine second-hand, "port" °i "castel" la Dunãre, pu°cã de vânãtoare °i ruba°cã de revoluþionar men°evic. Punct. Eu îl iubesc cu deta°are °i uimire. Fiindcã e talentat °i fãrã scrupule.
Mircea Dinescu este nu doar "proprietar de poduri" (titlul celui mai bun volum al sãu) dar °i proprietar °i dresor de cuvinte. Dumnezeu l-a hãrãzit cu acest "har" fiindcã cuvintele sunt la fel de greu de "îmblânzit" ca °i pisicile. El e original, intempestiv, imprevizibil, coerent, plastic, sincer (pânã la naivitate), non°alant °i tandru. Ultimele douã epitete sunt "ciugulite" de la Marian Popa. Dupã revoluþie, mai mult plecat, mai mult pe la televiziuni, spre deliciul "maselor largi", Dinescu î°i pierde din vigoarea poeticã. Se diluează. Combate °i în prozã, scriind pamflete de tip arghezian, pe la "caþavenci", incitante la început, manieriste °i plicticoase azi. Ultimul sãu volum, "ceva cu Marx", e scris sub imperiul frondei °i sub "garanþia" renumelui. Mai are însemnãrile unei "santinele" de la Cotroceni (nostalgii de recrut persecutat), cãrþulie tipãritã în regie proprie. Din punct de vedere social, Dinescu este realizat. Are vilã, strãbunicã, soacrã încã frumoasã °i socru bilingv. Plus douã combine primite gratuit de la un nemþãlãu darnic. Din punct de vedere "poetic", Dinescu mai poate oferi surprize în cazul cã va falimenta ca "mo°ier". Dacã nu, rãmâne în istoria literaturii române cu... "Capra contemporanã" care dã lapte, brânzã °i vin de Potelu...

Gheorghe Tomozei

Multã vreme am pãstrat pe biroul meu testamentul poetului care, aflat înaintea unei intervenþii chirurgicale pe creier, mi-l încredinþase cu menþiunea scrisã: "A se deschide dupã"... Complicata operaþie n-a mai avut loc °i, abia dupã aproximativ un an, Tomozei mi-a cerut ciudatul plic fãrã sã-mi spunã niciodatã

ce anume conþinea. Nu °tiu nici astãzi de ce mi l-a încredintat, poate din pricina faptului cã am lucrat o vreme împreunã la Asociaþia Scriitorilor din Bucure°ti, poate din pricina relaþiei noastre amicale, dar marcatã de un anume ritual protocolar. Prietenii îi spuneau Tom, Nichita Stãnescu îl alinta Prinþul, eu îl apelam Domn' Tom °i ne ziceam, reciproc, dumneata... A fost un poet de realã înzestrare, un artizan al cuvântului, un cunoscãtor al limbii cronicãre°ti, iubitor de frumos °i de carte veche, un perfect stãpânitor al legilor prozodiei. Era, cum îi plãcea sã spunã, un "meseria°", un stilist marcat de romantismul la modã din perioada debutului. L-am cunoscut în urmã cu decenii, în curtea sediului de pe Bdul Ana Ipãtescu 15, era în compania lui Nicolae Labi° °i a lui Rusalin Mure°an. M-au frapat încã de atunci fizionomia sa de oriental, ochii frumo°i °i melancolici, pãrul negru °i ondulat, vioiciunea mi°cãrilor. Apoi, mult mai târziu, dupã venirea mea în Capitalã (mai bine rãmâneam "la coasã"), relaþiile noastre au luat o turnurã mai intimã, fie °i din pricina faptului cã eram "catalizaþi" de extraordinarul acaparator de admiratori, care a fost Unicul Nichita. Am spulberat multe zile, °i, mai ales, multe nopþi; îl preþuiam pentru cultul deosebit °i devoþiunea arãtate mamei sale (încã mai trãie°te!), pentru delicateþea sa. Avându-l na° de cununie pe impetuosul Fãnu°, era adesea amuzat de exploziile temperamentale ale prozatorului din bãlþile Brãilei °i, amândoi mimam, cu umor, "disciplinã" °i "ascultare" faþã de... superiorul ierarhic. Am stat, o vreme, împreunã, la Sinaia, sã ne terminãm câte o carte, °i Tomozei chiar lucra, avea un respect al meseriei, asemãnãtor cu al lui Marin Preda. Subsemnatul, nu prea... A scris mult Gheorghe Tomozei: poezie, prozã °i eseuri; a publicat mii de articole; a întreþinut mitul lui Nicolae Labi° tipãrind excelenta carte cu titlul sugestiv "Moartea unui poet", în care reconstituie noaptea tragicului accident care i-a ghilotinat viaþa. Poet de o finã sugestie, °lefuitor de cuvinte, volumele sale de maturitate îi conferã un loc distinct în peisajul liricii române°ti. Nãscut la 29 aprilie 1936 la Bucure°ti, dupã revoluþia din decembrie. Tomozei, ca de altfel cei mai mulþi poeþi ai generaþiei sale, a continuat sã scrie în pofida rãcelii manifestatã de unii colegi de breaslã aureolaþi de un fals nimb al "dizidenþei". Dihonia (programatã parcã) dintre scriitori l-a marcat profund, avea o tristeþe nemãrturisitã decât târziu, cu câteva luni înainte de a se sãvâr°i rãpus de un infarct. Mi-a fãcut o vizitã la birou °i mi s-a confesat vorbindu-mi despre singurãtate, sãrãcie °i rãutatea colegilor. N-are rost °i nici nu vreau sã comentez cele mãrturisite atunci. Dând curs unei rugãminþi mai vechi, premonitorie parcã, la moartea sa am încercat din rãsputeri sã-i gãsesc un loc, la Bellu, alãturi de Nichita. N-a fost posibil! Ceea ce pe vremea comunismului izbutisem cu alþii, în ciuda opoziþiei oficiale (stimulatã de scriitori "contemporani"), n-am izbutit în vremea aiuritoarei noastre "democraþii", valabilã doar petnru unii. Opera sa literarã este bogatã °i diversã. Rãmâne, desigur, un poet de marcã °i volumele "Gloria ierbii", "Ma°inãrii romantice" sau "Poezii de dragoste" sunt doar câteva din lungul °ir de titluri antologice. Gheorghe Tomozei a lãsat în urmã °i o bibliotecã extraordinarã, multe manuscrise °i documente literare, precum °i monede din vremuri de mult apuse. A mai lãsat-o °i pe bãtrâna lui mamã. Mi se face dor de multe ori de Tom, cu surâsul sãu fin, cu delicateþea °i ironia bonomã, îmi apare în memorie melancolia ochilor sãi de oriental pripã°it la porþile Balcanilor. ªi nici azi nu °tiu (°i nu voi °ti niciodatã!) ce anume cuprindea acel plic misterios pe care el caligrafiase cu inimitabilul sãu scris: "Testamentul meu" °i, dedesubt, în parantezã, "A se deschide dupã"...

Nichita Stãnescu

Pot scrie acum deta°at despre Nichita a cărui dispariþie previzibilă am deplâns-o de atâtea ori °i pe care mi-a prorocit-o cu puþin timp înainte de a deveni monadă. Era frumos ca "un zeu tânăr" atunci când l-am cunoscut eu, °i-n ochii cu limpezimi de fiord purta o melancolie nordică. Atletic, dar cu un mers de copil, coborât în sine, dar de-o sociabilitate abil jucată, era capricios °i alintat, orgolios °i balcanic. Îl mai chema Hristea, prenume neao° acreditat de tatăl său ploie°tean, republican rebel °i biciclist amator pe care-l pomenea adeseori cu duioasă fervoare. Risipitor cu sine până la autodistrugere, era "precaut" cu numele dobândit în literatură °i-°i cultiva cu farmec slav admiratorii în continuă cre°tere. În ultimii ani ai vieþii, el devenise o "instituþie" pentru poeþii începători veniþi din provincie în casa din piaþa Amzei spre a primi "certificat de talent". Mereu înconjurat de prieteni °i adulatori de ocazie, dezinvolt, în comportament, "popular" până la impudenþă, era, în fond, un singuratic desăvâr°it. Nichita n-a aprþinut nimănui, niciodată decât sie°i °i poeziei sale. Cultul pentru Eminescu, pe care-l apela cu duio°ie fraternă "Mi°u", era absolut. Pe când stăteam amândoi în Drumul Taberei °i consumam vin de masă Odobe°ti, ieftin °i popular, într-o noapte târziu a sunat la u°a apartamentului venit să-mi arate masca mortuară a marelui dispărut. Era o copie vopsită în verde închis, °i nimic din trăsăturile imprimate în ceramica neutră (mi s-a părut mie) nu aminteau de frumuseþea perfectă a "chipului" °tiut. Lobul drept, surpat în sine, era, după părerea lui Nichita, locul loviturii cauzatoare de moarte (variantă acceptată multă vreme) °i pe seama acelei stranii mă°ti strălucind funerar la lumina becurilor, cu farmecul său inegalabil °i cu spumoasa-i logoree mi-a repovestit viaþa °i suferinþele nemuritorului Mi°u. Îl pomenea cu evlavie, cu uimire °i cu secretă invidie. A vrut ca viaþa lui să-i fie "publică", consumând energii pentru întreþinerea unui anturaj de adulatori fanatici; manifesta un dezinteres organic pentru orice convenþie socială. Î°i alegea, periodic, adulatori noi, adevărate "victime" ale neobositei sale risipiri, eu însumi căzând vreme de un an în această capcană.

Era de-o generozitate aproape ostentativă, dar nu jucată, °i þin minte că s-a întors dintr-o călătorie din Italia cu o bicicletă "la pachet" (pentru fetiþa mea Oana), adusă cu trenul, destul de incomodă pentru lipsa lui de pragmatism °i asamblată cu pricepere de către el. Puþină lume °tie că Nichita, în afara pasiunii pentru ceasuri (avea °i o colecþie redutabilă), era °i un... reparator de delicate ma°inării orologice.

Mai pe înþeles, era un foarte bun ceasornicar. Vestita colecþie, precum °i cea de icoane vechi, a fost "spulberată" într-o noapte de temperamentală izbucnire, aruncată pur °i simplu de la etajul zece al unui bloc situat pe... Aleea Romancierilor. Nu se °tie cât adevăr °i câtă legendă există în acest gest aproape inexplicabil, °tiu că s-a recuperat, totu°i, ceva din multitudinea ma°inăriilor măsurătoare de timp, eu fiind beneficiarul târziu al unui ceas Doxa cu două capace °i °apte medalii plus cronometru! Periodic avea evadări neexplicate pe atunci. Dispărea pur °i simplu câte două săptămâni °i reapărea surâzător, fără să motiveze, ca °i cum nimic nu s-ar fi întâmplat. În buletinul neschimbat de la data emiterii avea ve°nic "o sută demagogică", adică o sută de lei "salvatoare", pentru lungile duminici de singurătate când prietenii îl uitau °i se retrăgeau în bârlogurile de famili°ti. ªi un carnet de CEC avea; cu o sumă modică, două, trei sute, el care risipise cel puþin două Mercedesuri. A locuit, precum "chiria°ul grăbit", în diverse case. Cea mai "misterioasă" gazdă a fost un oarecare domn "T" (nu-i dau numele din prudenþă), numismat împătimat, ca °i Nichita, posesor al unei camere de trecere cu... pian, instrument la care Nichita cânta °i improviza cu aplomb °i temperament.

Venind mereu noaptea (atunci când venea) °i socotind că îi este dator gazdei cu un recital nocturn, a fost somat să "evacueze" camera °i să-°i găsească alt... meloman. Atunci a venit la Mogo°oaia, la a°a-numita Casă de creaþie, cu trei saci de hârtie (de fapt saci pentru... ciment) burdu°iþi cu manuscrise, schimbări de corp °i alte... fleacuri.

Pe vremea aceea, "stâlpi" ai locului erau Marin Preda, Sânziana Pop, Mircea Dinescu, Cezar Ivãnescu, Fãnu° Neagu, Teodor Mazilu, Ion Bãie°u °i "locuia" (proaspãt mutat) poetul Gheorghe Pituþ, care l-a gãzduit cu generozitate °i frãþeascã bucurie în camera aflatã lângã odaia închiriatã de mine. Vreme de o sãptãmânã am "mistuit" poeziile scoase din sacul parcã fãrã fund °i Nichita ni le citea cu glas tare °i cu gesturi de actor antic. Admiraþia noastrã, precum °i vocea lui de actor cre°teau proporþional cu numãrul ambalajelor de Stalicinaia. Vieþuia acolo, în acea perioadã, temporar, un scriitor evreu plecat °i reîntors din Israel, posesor al unei soþii de origine... japonezã, pe care "internaþionalul" Nichita a momit-o spre "alte zãri mai calde" vorbindu-i în francezã °i recitându-i în... române°te! Astfel se face cã, într-o bunã zi, au dispãrut amândoi, plus sacii de hârtie, plus un... motan maidanez °i du°i au fost în vãlmã°agul capitalei spre nedumerirea °i disperarea soþului. Eram pãrta° la nevinovata aventurã, în sensul cã Nichita mã suna la douã-trei zile rugându-mã sã-i fac o "cerere de bani" cã rezolvã el cu... Bãtrâneanu. A°a îl chema pe casierul Fondului literar...

Admirator pasionat al sexului frumos, cãsãtorit oficial de 3 ori (un fel de a zice), Nichita, dupã destul de lungã "statornicie" alãturi de Gabriela Melinescu, cãuta cu un soi de ostentaþie "femeia idealã". De°teaptã, frumoasã, cu un domiciliu °i, mai ales, supusã. N-a prea avut parte (cu mici excepþii) de asemenea partenere. În vremea când a fost laureat cu Premiul Herder pentru literaturã, moment în care a produs multe invidii interne, ca sã zic a°a, era fascinat de o anume doamnã "R", misterioasã, frumoasã, brunetã (a se remarca faptul cã modelul feminin al poetului era Gabriela Melinescu), un fel de "doamnã brunã din sonete", englezitã, snoabã în sensul pozitiv al cuvântului °i cu un bãiat pe nume Ionicã. Pe acesta, Nichita, mare iubitor de copii, a vrut sã-l înfieze °i-l implora sã-i zicã tatã. Cu ocazia decernãrii premiului, prezenþa poetului în capitala valsului a fost absolut spectaculoasã pentru participanþii la festivitate. Banii obþinuþi (mãrci, evident °i desigur, vest-germane) au fost spulberaþi rapid, de°i regulile valutare impuneau transformarea lor în lei. I-a risipit pe nimicuri, nici mãcar un costum de haine nu °i-a cumpãrat °i numai datoritã protecþiei lui Cornel Burticã, secretar al partidului, n-a fost pedepsit pentru folosire... necuvenitã (!) a valutei. Dupã revoluþia din decembrie, critici literari, remarcabili altfel, au început sã sape cu râvnã la soclul poetului. Ca °i în cazul lui Marin Preda sau G. Cãlinescu, metoda e dezonorantã. Nichita n-a fost niciodatã un soldat al regimului, n-a cerut niciodatã °i n-a beneficita de nimic; intervenea mereu pentru alþii °i târziu, înainte de cutremurul din '77, a beneficiat de o locuinþã graþie zbaterii prietene°ti a scriitorului °i colonelului de miliþie Nicolae ªtefãnescu. Atunci a luat în primire apartamentul din Piaþa Amzei (mutare care s-a dovedit fatalã pentru el) °i, în loc sã devinã mai... casnic °i mai a°tezat, locul s-a transformat rapid într-un fel de "club literar", de multe ori cu program non-stop, spre disperarea locatarilor de la etajul inferior °i superior. Pe aici s-au perindat nume ilustre de scriitori români °î strãini; poeþi debutanþi, studente fugite de acasã °i îndrãgostite de "marele blond", vechi prieteni de generaþie °i de pahar, in°i fãrã cãpãtâi °i ocupaþie precisã, redactori de pe la Radio °i Televiziune, o faunã eterogenã, fie aducând, fie consumând populara vodcã. În acea perioadã, a realizat, totu°i, un proiect literar artistic cu pictorul Sorin Dumitrescu, scoþând de sub tipar o "carte-spectacol", intitulatã "Noduri °i semne". Preietenii mai vechi, "bãtrâna gardã" din care fãceau parte Gheorghe Tomozei, Fãnu° Neagu, Grigore Hagiu, Gheorghe Pituþ, Ion Drãgãnoiu, pictorul Mihai Bandac °i subsemnatul, au rãrit vizitele °i contactele personale. Nchita intrase într-un vârtej °i nu mai putea fi oprit, cedase autodistrugerii, adulaþia zgomotoasã îi fãcea bine °i-l ferea de singurãtatea lungilor nopþi de insomnie. Dupã "experienþa" cu secretara personalã(!), moft de alintat, o tânãrã apetisantã brunetã, care. pânã la urmã, s-a dovedit cã nu prea °tie sã batã la ma°inã decât cu... un deget, Nichita s-a gândit (e un mod de a zice) sã se

cãpãtuiascã. Obosise? Sau, pur °i simplu, noua preferatã izbutise (pentru scurt timp) sã-l scoatã din mori°ca "cenaclurilor" deschise? ªi una °i alta. La împlinirea vârstei de 50 de ani, sãrbãtoritã la domiciliu, momentul s-a transformat într-un adevãrat spectacol. Prieteni °i "oficiali" (vorba vine), cunoscuþi, admiratori, foste amoruri, in°i nimeriþi întâmplãtor, au umplut casa pânã la refuz. N-am fost prezent la acest moment dar, într-un fel, Nichita m-a consultat în legãturã cu locul în care dorea sã se desfã°oare. A fost un ultim rãsfãþ public. Poetul care a debutat spectaculos în 1964 cu "O viziune a sentimentelor" s-a nãscut la Ploie°ti în 31 martie 1933 °i s-a stins din viaþã la 13 decembrie 1983. Considerat "un nou Labi°" al poeziei române, avea sã °ocheze, în timp, cu modernitatea °i filosofia absconsã a versului sau. O viziune nouã asupra lumii, o abordare insolitã a temelor, un mod absolut original de-a construi metafore l-au plasat în fruntea plutonului de debutanþi din anii '60. Povestea de multe ori °i cu un aer de °ireatã complicitate "invidia" pe care i-a trezit-o Labi° pe care-l auzise citind cu un anume prilej. Intrat în cercul României literare °i al criticului Paul Georgescu, cel care emitea un fel de "certificat de talent", s-a hãrnicit, un timp, °i în plan social ajutat de Constantin Chiriþã care-l cultiva °i-l susþinea cu ardoare. A fost cooptat în toate "organismele" de conducere ale ob°tei (ca de altfel toate numele "sonore" ale generaþiei sale), a scris mult °i de fiecare datã critica îl primea cu braþele deschise. Prezent la radio °i televiziune, ajunsese un mit, avea mii de admiratori, în special tineri, care-l citeau pe ruptelea... nu-l prea "înþelegeau". A ceat o adevãratã °coalã °i avea sute de imitatori. A fost tradus în strãinãtate °i, la un moment dat, nominalizat pentru premiul Nobel. Dacã nu dispãrea prematur aveam, poate, °ansa de-a obþine o asemenea prestigioasã distincþie de care n-a beneficiat nici Blaga °i, mai târziu, Marin Sorescu. Cãpãtuit, devenit om cu "casã", Nichita nu °i-a schimbat felul de viaþã. Nimeni °i nimic nu l-a putut opri din impetuosul drum al autodistrugerii. Dupã câteva volume memorabile "11 elegii", "Oul °i sfera", "Mãreþia frigului", "Noduri °i semne", Nichita ajunsese "un clasic în viaþã". Inspiraþia sa era epuizatã. Ajunsese sã dicteze poeme lungi, de-o frumuseþe °i logicã uimitoare, dicta °i "dãruia" necunoscuþilor poezii... ocazionale. Era un me°te°ugar desãvâr°it, avea un simþ al limbii de excepþie °i "compunea" impecabil °i în "dulcele stil clasic". Obsedat de absolut, de misterele perfecþiunii "sferei", creator al unei filosofii poetice proprii, Nichita a constituit °i constituie încã o provocare pentru cititor. Opera sa va fi receptatã de generaþiile viitoare cu aceea°i uimire °i respect. Trecând meteorit printre noi, risipitor °i mereu nelini°tit, presimþind "Mãreþia frigului", singur °i profund melancolic, Nichita rezoneazã din eternitate mai viu ca niciodatã. Mi-a fost bun prieten, contradictoriu uneori, ciudat °i cu scurte perioade de "rãceli" amicale pur °i simplu din... capriciu. O datã cu el, cu Grigore Hagiu, Gheorghe Pituþ, cu Nicolae Vele, cu Cezar Baltag, cu Marin Sorescu °i mulþi alþii, din pãcate, s-a stins o constelaþie de primã mânã a poeziei române.

Alexandru Andriþoiu

Intrat în legendã încã din timpul vieþii, Alexandru Andriþoiu face parte din cortegiul poeþilor dispãruþi prematur, o adevãratã pleiadã liricã: Nichita, Pituþ, Hagiu, Tomozei, Mazilescu, Turcea, Dimov °i mulþi alþii, urcaþi pe scara invizibilã spre Eternitate. Era °armant, sociabil, plin de umor, °colit ca orice ardelean °tiutor de latinã °i cu o "diperatã" poftã de viaþã. Prin anii '60, în vremea cât a pãstorit revista Familia în urbea de pe Cri°, la invitaþia lui am venit cu un "snop" de poezii °i o dimineaþã întreagã l-am ãutat prin cochetul ora° ca sã-l descopãr în "separeul" unui restaurant ferit de privirile oficialilor. Erau acolo, într-o amicalã libaþie, toþi angajaþii sau colaboratorii revistei: Ovidiu Cotru°, Radu Enescu, Mircea Bradu, Dumitru

Chirilã, Gh. Grigurcu °i, nu în ultimul rând, prestatorii de serviciu Stelian Vasilescu °i "enigmaticul" grafician cu nume franþuzit Francoise Pamfil.
Cel care "cânta din cuþit" ca nimeni altul °i "improviza" cu o u°urinþã stupefiantã sute de versuri, brunetul cu un plãmân mãcinat de boalã, adicã Sandu Andriþoiu, conducea "ostilitãþile" neobosit. Ziceam cã numele lui intrase deja în legendã prin "extraordinarele" farse care i se atribuiau conform celebrei epigrame: "Toatã lumea bea cu þoiu/ Numai Labi° cu-Andriþoiu"... Nu-l trimisese el pe un confrate, poet mai naiv, la Ambasada Coreei de Nord îmbrãcat în costum naþional, spre stupefacþia funcþionarilor de acolo? Nu plecase el într-o zi, pe la prânz, de acsã, sã cumpere pâine pentru inivitaþi °i nu telefonase el a doua zi de la Arad (era °i numele unui restaurant bucure°tean) asigurându-°i consoarta cã... târguise franzelele? Cât a stat la Soci, în tratament la un sanatoriu, cu rãbdare ardelenească l-a convins pe un poet bol°evic cã urina dânsului conþine... aur? Legende...
A fost un poet al gesturilor fastuoase. Se pare cã °tia definiþia potrivit cãreia Poezia ar fi "Vântul ce vine de la zei"...
Nu zicea Andriþoiu, premonitoriu: "Semãn cu Ardealul tot mai mult la faþã"?
Nu se mai minuna el de subþirimea e°erfelor feminine, cu extazieri romantice: "Spuneþi-mi, vã rog, ce me°ter faur/ Îndrãgind nespus culoarea-albastrã/ A tãiat cu foarfece de aur/ De pe cer e°arfa dumneavoastrã?".
Nu credea el cã "iubita este mai albã ca o lebãdã", chiar mai mult, "mai frumoasã ca toamna la marginea Oltului" (citat din memorie). Nu se minuna în faþa pulberãriei de culori? "Toþi trandafirii tineri °i bãtrâni?/ I-am mângâiat la margini de alee/ De mi-ar fi stat culoarea lor pe mâini/ Azi mi-ar fi palmele de curcubee"... Socotit de mulþi °i un poet "oficial", Andriþoiu publica anual versuri de-o impecabilã frumuseþe, cu o sonoritate a limbajului inimitabilã, cu o "°tiinþã" (nativã) a sugestiei prin metaforã. Era sentimental °i (vor zice unii) desuet: "Era o vreme când vorbeau copacii"; era imprevizibil: "Religii senzuale în sânii duri palpitã"; era senzual: "De carnea ta mi-e dor ca de-o dumbravã"; era pictural: "Pã°uni albastre, impresioniste/ pe care pa°te-un mânz ce pare pro/ picturilor lui Pablo Picasso/ un mânz cu oase de chibrite triste"... (Poezia este dedicatã domnului Fãnu° Neagu). Era creator de rime "perfecte": "În parfum a mosc o va/ Îmbãia la Moscova". Era profund trist, ca toþi poeþii aparent veseli: "Alunecã-n mutism, ca pe°tii, clipa,/ Mi-e spaimã s-o opresc strigând: Rãmâi!/ În stemã vãd, heraldicã, aripa/ sau pieile de lup la ceas dintâi"...
Am mistuit multe zile °i multe nopþi cu Andriþoiu, atunci, când scãpa de sub "supravegherea" aproape maternã a doameni Aura, care, trecând peste toate ironiile lume°ti, l-a ferit de capcanele vieþii °i i-a conservat sãnãtatea.
Dupã revoluþie, când malaxorul demolãrii a început sã funcþioneze zdrobind sub ele destine scriitorice°ti remarcabile, când poetesa Ana Blandiana (fiindcã poetesã este) þâ°nea în picioare la vederea unor soli de mult plecaþi din lumea literarã românească, când un prozator de talia lui Eugen Barbu era exclus (!) din Uniunea Scriitorilor, destinul poeticesc al celui care zicea: "Parisul trist ca o rememorare/ de bãuturi °i de pinacoteci" a intrat pe mâna denigratorilor. Primul °i cel mai neru°inat s-a dovedit un critic (fost poet?) pe care Andriþoiu îl angajase °i-l cultivase, domnul Gh. G, denigrator de profesie, nu lipsit de abilitate, dar de-o moralitate mai mult decât dubioasã.
Acest "intelectual" care se pretinde °i "rasat" a contribuit (stimulat, evident) la terfelirea personajelor... incomode, indiferent cã erau morþi sau vii.
Era trist Sandu Andriþoiu °i, în ciuda umorului sãu, se simþea maculat pe nedrept. Nu înþelegea cum pot oameni pe care i-a iubit °i i-a ocrotit cu generozitate sã fie atât de mizerabili...
Andriþoiu a iubit viaþa cu patimã °i a slujit Poezia ca pe-o amantã fãrã vârstã. El susþinea cã mãreþia °i taina ei vin din Nordul îngheþat, ca o rãcoare care vindecã, dar °î înspãimântã...

Va trebui cineva, într-o zi, să adune între coperþile unui volum selectiv "bijuteriile" acestui poet de rară înzestrare, de la izvoarele căruia s-au "adăpat" mulþi versificatori mai tineri, cu folos.
Risipitor în viaþă, ca °i în versuri, mereu surâzător, mereu neîncărunþit, "neguþătorul de trandafiri" ne-a părăsit brusc °i-a devenit monadă. El se rote°te pe cerul ardealului pe care l-a iubit, alături de alte stele fixe: Goga, Blaga, Beniuc, Pituþ...
Acum, pe mormântul său de la Bellu infloresc trandafiri sălbatici.
A°a cum °i-a dorit în ziua în care scria cu delicateþe: "Atâtea versuri mi-au murit pe gură/ °i-atâtea titluri falnice-n priviri/ încât mă lepăd de literatură/ Neguþător mă fac, - de trandafiri!"...

Mihai Beniuc

Eram elev la liceu când l-am văzut prima oară "în carne °i oase" pe poetul "Cântecelor de pierzanie". Am fost du°i "în mod organizat" toþi elevii interni la Palatul Cultural din Arad să-l asculăm recitând pe Mihai Beniuc. Sala se umpluse pâna la refuz, de la parterul ocupat în primele rânduri de "oficiali" °i până la balcoanele arcuite în stil vienez. În dreapta eram a°ezaþi băieþii, în stânga fetele °i dupa o scurtă prezentare biobibliografică, la pupitrul prea înalt pentru statura minionă a celui care scrisese "Ora°ul pierdut" a apărut un "omuleþ" vioi, cu fizionomie asiatică ce a început să "recite" cu voce voalată °i cu un pronunþat accent ardelenesc. Nu avea microfon, dar sonoritatea sălii destinate concertelor simfonice asigura o audiþie irepro°abilă. Nu mai °tiu ce anume a recitat, erau multe poezii cu iz agitatoric, dar în final, coborând de pe podiumul pupitrului, a rostit rar, cu vădite accente de revoltă, poezia "Ursul românesc" care începea cu celebrele versuri "Dansează ursul românesc/ De două mii de ani dansează"... Graþie unui profesor de limbă °i literatură, Alexandru Cri°an, am prins gusturile pentru versurile acestui original poet °i, cu timpul, am învăþat sute de strofe de-o sensibilitate °i originalitate rare. "Femei, grămezi de carne °î minciuni/ Talentul meu de-acum nu vă mai cântă/ Dar tot mai ard în sufletu-mi tăciuni/ Pentru-a iubirii patimă preasfântă".
Peste mulþi ani, când (din nefericire) am râvnit să mă stabilesc în Capitală, aveam să-l cunosc personal, în câteva ocazii mai... intime °i, în multe nopþi aflaþi sub semnul Zeului Bachus, împreună cu Nichita, îl sunam °i-i recitam la telefon fragmente dintr-o celebră poezie de dragoste: "Dintre-n°elătoare amante/ Mi-a rămas în minte numai una/ Încărcată greu cu diamante/ ªi purtând pe frunte, nou, luna/ Mă-nvelea cu °alul de-ntuneric/ ªi stăteam alăturea tăcuþi/ Trupul fin i-l cuprindeam eteric:/ Spune tu, de ce nu mă săruþi...?".
Ardelean din stirpea poetică a lui Goga °i Cotru°, a scris revoltat împotriva Diktatului de la Viena °i-a "cântat" emblematic "Durerea românească": "Ca în exil mă simt în þara mea/ Idoli străini, mari băutori de sânge/ Turbat s-au apucat aici sa bea/ În jurul lor poporul lor se strânge"...
Beniuc a avut înălþări °i căderi la fel de spectaculoase. S-a cerut, la un moment dat, să i se ardă scaunul de fost "pre°edinte" °i, până la sfâr°itul vieþii, după debarcarea din '64 (parcă) a rămas "marginalizat", uitat °i de "oficialităþi" dar si de scriitorii mai tineri pe care-i ajutase cândva cu generozitate.
Venea rar la Uniunea Scriitorilor (sediul din Calea Victoriei), în special la °edinþelel de partid °i în afară de Traian Iancu, politicos °i protocolar, °i de subsemnatul, restul confraþilor manifestau o ciudată "reþinere".
Cel care î°i dăduse "doctoratul" în "psihologia pe°tilor", în Germania, omul de aleasă cultură °i perpetuă revolþă poetică: "Când voi lovi odată eu cu barda/

Această stâncă are să se crape/ ªi voi þâ°ni din ea puhoi de ape/ Băieþi aceasta este arta!", se retrăsese benevol într-o singurătate nemeritată.
Am fost la două sau trei "întâlniri cu cititorii" cu Mihai Beniuc °i, de fiecare dată, recita consecvent "Ursul românesc" °i "A fost odată unul Horea"...
După decembrie '89, denigratori grăbiþi sau incon°tienþi l-au etichetat în cuvinte grele ca păcatul. Numele lor nu contează. Nici măcar nu cuno°teau în întregime opera bătrânului bard născut la Sebi°, la poalele Munþilor Codrului. Chiar °i Titus Popovici (fie iertat), într-un elan de sinceritate nu tocmai potrivit, îl zugrăve°te superficial, insistând asupra elementelor "pitore°ti" din vremea când Beniuc a condus ob°tea scriitoricească.
E un obicei tipic nouă această poftă de a "demola" cu orice preþ, cu argumente de natură "politică", superficiale °i paralele operei.
La moartea sa survenită în iunie 1988, conform dorinþei celui dispărut, n-a avut loc nici o "ceremonie", nici un discurs nu s-a rostit. Un grup de confraþi, în marea lor majoritate ardeleni, i-au străjuit sicriul a°ezat în faþa unei capele din Cimitirul Evanghelic. La pornirea cortegiului spre locul de veci, in frunte, purtând crucea pe umeri, se afla Ioan Alexandru.
Dar °ă vedem cum sună "nota" unui reprezentant al securităþii care a consemnat cu "fidelitate" evenimentul.
"În ziua de 28 iunie a.c. a avut loc ceremonia înmormântării academicianului Mihai Beniuc, poet, membru al Uniunii Scriitorilor, decedat în seara de 24 iunie a.c. Au fost respectate doleanþele defunctului, pentru a fi înmormântat cât mai sobru, fără luări de cuvânt °i împreună cu urna funerară a Emmei Beniuc, fost soþie. /.../ conducerea Uniunii Scriitorilor, prin D.R. Popescu, Constantin Þoiu °i alþii, au participat dimineaþa la o gardă de onoare, după care au plecat la lucrările Plenarei CC al PCR. Au mai fost prezenþi scriitorii Fănu° Neagu, George Macovescu, Mircea Micu, Dan De°liu, Mihai Ungheanu, ªtefan Luca, Traian Iancu, Alexandru Balaci, Ion Hobana, Paul Anghel, Remus Luca, Gheorghe Pituþ, Cornel Popescu, Ion Horea, Paul Everac, Marin Sorescu, Nicolae Moraru, Aurel Mihale °i alþii. A fost semnalată prezenþa ambasadorului R. P. Ungară la Bucure°ti, care a depus o jerbă de flori, cu tricolorul maghiar. Aceasta l-a determinat pe scriitorul Mircea Micu să desprindă tricolorul românesc de pe o altă coroană °i să-l fixeze deasupra tuturor. Prezenþa ambasadorului maghiar a fost semnalată °i la înmormântarea, în aceea°i zi, a aacdemicianului Tudor Bugnariu, fost profesor universitar, ginerele lui Lucian Blaga, unde, de asemenea, la Crematoriul Cenu°a, a fost depusă o jerbă de flori cu tricolor maghiar. Aceste prezenþe sunt interpretate ca o dorinþă a Ambasadei R. P. Ungară de a marca omagiul ce-l aduc unor personalităþi de origine transilvană. Această prezenþă este cu atât mai simptomatică cu cât Mihai Beniuc °i Tudor Bugnariu sunt cunoscuþi pentru poziþia lor antimaghiară în viaþa socială. Primul a scis, printre altele, un volum de versuri intitulat "Ora°ul pierdut", apărut în 1944, în care este atacat cu vehemenþă dictatul de la Viena. Tudor Bugnariu a făcut parte dintre cei care au colaborat cu fostul rabin °ef al Clujului, pentru organizarea scoaterii de sub teroarea hortistă a unor evrei din zona ocupată a Ardealului de Nord, procurându-le pa°apoarte false sau eliberându-le certificate de botez otodoxe"... (Citat din arhivele securităþii).
Am încercat un mic portret al celui care a fost poetul născut, iar nu făcut, Mihai Beniuc, cel care clama premonitoriu încă din 1943:
"Nu râde, nu surâde!/ Fii crunt ca o mască primitivă,/ Auzi? Te strigă din urmă/ Te-au cunoscut/ Fă-te că n-auzi, fii mut/ Altfel te curmă"...

Adrian Pănuescu

Pentru mine, Adrian Pãnuescu este un prilej de perpetuã uimire. N-am avut niciodatã relaþii apropiate cu el °i nici n-am încercat vreun sentiment de invidie în faþa gloriei sale poetice. Am scris despre formidabila sa personalitate cu entuziasm °i juvenilã grandilocvenþã, fãrã vreun motiv special, în urmã cu peste douã decenii, denumindu-l cu emfazã: ZIMBRUL. Simbolul i se potrive°te perfect. Fiindcã este un zoon-politicon pe cale de dispariþie. Nu "ultimul poet cu satu-n glas" ca Esenin, ci ultimul poet cu... poezia-n glas. Ingenios °i pururi în ofesnivã, agresiv, nelini°tit, inteligent °i fin °tiutor de limbã românã, inepuizabil °i insomniac, mereu în alertã, înotând mereu "în sus", ca pãstrãvii împotriva curentului, actor °i narcisist de la mama naturã. Cunosc multe "legende" despre autorul "Fântânii somnambule" (Auziþi ce titlu fantastic!), iar poetul °i prietenul meu Gheorghe Pituþ mi-a povestit în repetate rânduri cum, ei doi, odinioarã, de la balconul casei în care locuia nãscãtorul "Mieilor primi", ei doi ziceam, au vãzut "pe viu" o farfurie zburãtoare trecând lenesã peste acoperi°urile perimetrului aflat în zona Scala. Nu l-am întrebat (pe Adrian Pãunescu) niciodatã dacã e adevãrat sau nu. Nici nu-l voi întreba. ªtiu cã în clipele dificile ale existenþei mele, vãzându-l la redacþia revistei Flacãra împreunã cu Gheorghe Tomozei, în aproximativ una orã °i ceva eram gata angajat cu legitimaþie în regulã °i cu aprobãrile necesare cerute (vorba vine) telefonic lui Eugen Florescu. N-am funcþionat ca atare ca redactor, dar am rãmas cu legitimaþia care, pe atunci, avea valoarea autorizaþiei de... port armã! ªi l-am mai vizitat pe Pãunescu, tot la redacþie, înainte de episodul cu "angajarea", în ziua în care izbutise sã scoatã din detenþie un biet þãran condamnat pe nedrept, adus cu un miliþian însoþitor pentru a fi intervievat °i pentru a-i face dreptate. În pofida relaþiilor de neutralitate vecinã uneori cu rãceala, n-a ezitat sã mã "popularizeze" la televiziune pe vremea când realiza (ce cuvânt!) celebra emisiune "Antena vã aparþine". Singura condiþie comunicatã tran°ant: sã nu vin "parfumat"! Pe vremea aceea, din motive de... lingoare, cum ar zice Arghezi °i de timiditate excesivã, obi°nuiam sã mã optimizez cu bãutura dacicã. ªi Pãunescu închidea ochii, de°i e un du°man declarat al alcoolului °i mã "dãdea" pe post cu îngãduinþã.

Instituþia Adrian Pãunescu funcþioneazã, iatã, °i azi cu aceea°i forþã care mã uime°te. Poetul este o combinaþie aproape imposibilã între ceea ce înseamnã delicateþea melcului °i agresivitatea leopardului. El "cântã" cu non°alanþã °i din flaut, dar °i la instrumente de percuþie. Este emotiv pânã la lacrimi (l-am vãzut plângând "în direct") °i atunci, °i nu numai atunci, l-am invidiat cu adevãrat, fiindcã subsemnatul nu mai are aceastã "capacitate"... El este un amestec straniu de cetãþean luptãtor °i ins rãpus de melancolia toamnei °i-al iubirilor spulberate. Este Macedonski °i Esenin, este Goga °i Bacovia (ca atitudine liricã) °i este eminescian în nimicitoarele paflete politice.

Fire de luptãtor, doborât de pe meterezele gloriri pe drept cucerite înainte de decembrie 1989, renãscut dupã 1990, astãzi, în anul de graþie 2002, ultima respiraþie a mileniului, Pãunescu captează nãdejdi, sensibilizează oamenii, rena°te gustul pentru poezie °î, ceea ce e mai important, cultivã spiritul justiþiar °i "predã" lecþii de autenticã democraþie. Nu °i-a renegat credinþele politice, convingerile, °i nici trecutul, °i toate nelini°tile sale le-a ridicat la rang de expresie liricã. Prodigios pânã la nãucire, unic în literatura românã din acest punct de vedere, poetul î°i risipe°te "combustibilul" cu aparentã nepãsare, de multe ori riscantã. E ca un miner convins cã filonul galeriei sale este inepuizabil. În ultima vreme, þine sub energia sa electrizantã, în stare de "trezie", milioane de telespectatori.

Înzestrat cu o putere de muncã ie°itã din comun, bun orgnaizator °i mereu în ofensivã, Pãunescu a avut timp sã-°i valorifice talentul poetic, dar °i cel de jurnalist.

Mulþi î°i amintesc de volumul "De la Bârca la Viena", de celebrele sale interviuri (unul cu Mircea Eliade). de articolele sale pe teme sportive. Spre deosebire de Nichita Stãnescu care î°i trãia viaþa public, "la vedere", ca pe

"scenã" (uneori cu ostentaþie), Adrian Pãnuescu este mai rezervat, mai "scorþos" °i nu frecventa locurile bântuite de boema scriitoriceascã, atitudine socotitã de mulþi confraþi drept o sfidare. N-avea nevoie de instituþia Uniunii Scriitorilor, fiind el însu°i o instituþie. Poezia sa este un amestec de retorism ostentativ °i melancolie suavã, de duio°ii vecine cu sentimentalismul °i de veritabiã profunzime. A fost iubit °î apreciat se scriitori consacraþi, Zaharia Stancu îl adula pur °i simplu, cu Marin Preda a dat la ivealã o carte de referinþã pentru autorul Moromeþilor, pe Miron Radu Paraschivescu l-a preþuit de asemenea °i, în revista Flacãra, cu tiraj de masã (aproape egal cu cel al actualelor cotidiane!), a gãzduit °i-a promovat cei mai talentaþi reprezentanþi ai generaþiei sale.
Potrivit prin vocaþie, ca °i Ioan Alexandru, scrie versuri de o realã sensibilitate despre þarã sunt memorabile. Este un martor activ al epocii pe care o strãbate: "Eu te pricep în toate ale tale, / Cum între dogmã stai °i barbarie/ Epoca mea de hohot °i de jale/ Spre care un prea trist final adie". Poetul presimte cu limpezime "finalul" epocii, pledeazã cu disperare pentru menþinerea vigorii þărãne°ti: "A venit °i vremea furtunoasã/ sã ne dãm naturii înapoi./ Hai þărani, întoarceþi-vã acasã,/ Cã-i e dor pãmântului de voi".
Un mozaic fascinant de pretexte poetice, de la stãri erotice de moment la... rãzboiul dintre evrei °i arabi, de la îndemnul de-a ne 'iubi pe turnuri" la efemeritatea oamenilor de zãpadã. O excelentã poemã în prozã, o ciudatã premoniþie veste°te cu ton misterios pulverizarea unei generaþii literare pierdute, de sacrificiu, generaþia prinsã între peitrele de moarã ale timpului necruþãtor; "Generaþia lui Zaharia Stancu s-a împuþinat/ Genraþia lui Dimitrie Stelaru s-a înjumãtãþit/ generaþia lui Marin Preda are capul tãiat/ genraþia lui Fãnu° Neagu are un Nichita cu obrazul albit/ Ioane Alexandre, genialule bãiat,/ s-o luãm prudent pe aceastã muchie de cuþit...". Teribilã prevestire pentru ce va °ã vinã, pentru destinul scriitorului român aruncat, gol °i sãrac, în braþele necruþãtoare ale "economiei de piaþã" °i ale falsei democraþii. Desigur, existã °i mult balast (firesc de altfel) în piramida liricã a celui mai prodigios poet român. Efervescenþa sa creatoare, "febra" poetã constantã îl fac, de multe ori, vulnerabil pe autorul Repetabilei poveri. Un orgoliu nemãsurat (altfel justificat), o tendinþã de autocompãtimire aproape copilãreascã, tandrã a° zice, izbucniri de frondã °i autoritate, dar °i infinite sensibilitãþi vieþuiesc de-a valma în versurile sale. dar, de cele mai multe ori, poezia lui Pãunescu curge firesc, fãrã ostentaþie, plinã de cãldurã °i veritabilã emoþie: "Va veni iarna, miroase a fulg,/ Þãranii pun lemne-n °oproane,/ ªi sfinþii din mistice taine se smulg/ ªi încãrunþesc în icoane"...
Mulþi îmi vor repro°a caracterul laudativ al acestui profil de poet °i cetãþean, dar cred în continuare cã Pãunescu este, în felul sãu, un fenomen care a marcat deceniile °apte °i opt. Existenþa sa este o realitate, personalitatea °i prezenþa lui se impuneau cu autoritate atât în politicã cum °i la sport, de exemplu. În iarna '80 - '81, fiind la Sinaia, la Casa de creaþie Cumpãtul, împreunã cu poetul Gheorghe Tomozei, am asistat la intervenþia de deblocare a cãilor de acces spre vilele din zonã, acoperite de zãpadã, lucrãrile fiind supravegheate de chiar primarul sinaiot de la acea vreme. Nu prea pricepeam excesul de zel (de fapt, o datorie) când am aflat misterul: urma sã soseascã Cenaclul Flacãra! Am colaborat, cu rubricã fixã, la gazeta total deosebitã de alte publicaþii ale vremii, alãturi de Fãnu° Neagu, Nichita Stãnescu (acesta î°i tipãrea celebrele "Respirãri") °i aveam libertatea sã scriu despre orice, fãrã restricþie. O singurã datã, o paginã de revistã pregãtitã ca un protest împotriva intenþiei cuplului prezidenþial de-a desfiinþa Casa de creþie Mogo°oaia, a fost... cenzuratã °i opritã. De°i îmi corectasem articolul în °palþ. Atunci, se pare cã a intevenit "doamna" de la Cabinetul 2. Nu °tiu cu exactitate nici astãzi ce s-a întâmplat. ªtiu doar cã intenþia de închidere a "perimetrului" de creaþie se datora unei vizite inopinate a Ceau°escului, într-o

duminicã la prânz, când creatorii cazaþi aici, la Mogo°oaia, n-au catadicsit sã-l întâmpine cu prea mare entuziasm.

În cele din urm
ã (dupã moartea tragicã a lui Marin Preda) "casa" a fost închisã ºi nici pânã astãzi miniºtrii democraþi ai Culturii n-au reuºit s-o redea circuitului iniþial. Finalul Cenaclului Flacãra s-a datorat unei întâmplãri nefericite petrecutã la Ploieºti când o furtunã puternicã a surprins prin violenþã numeroºi spectatori tineri adunaþi pe stadion. Panica produsã s-a soldat cu victime ºi Adrian Pãunescu a trebuit ºã plãteascã.

Era un moment de mult a°teptat °i de mulþi râvnit. A fost "judecat", i s-a interzis cenaclul, a fost demis de la revista Flacãra °i transferat pe... linia moartã. Au urmat, evident, °i alte °icane administrative. Cel care scria cu dezinvolturã urm
ãtoarele versuri: "E un tiran - de tirania pâinii -/ Aicea în castelul fãrã geamuri/ ªi tigrii lui domestici sar în hamuri/ ªi-n lanþuri lupi de gudurã, nu câinii", era, în sfâr°it, redus la tãcere. Câinii de pazã, pe post de lupi, se bucurau gudurându-se.
Adrian Pãunescu este o adevãratã uzinã literarã, un excelent reporter, un eseist inteligent °i modern, un prozator redutabil °i chiar fãcãtor de... romane poliþiste. Ca sã nu mai vorbim de impresionanta sa operã poeticã, "înspãimântãtoare" (cantitativ) pentru un lene° ca subsemnatul, cu o temperaturã liricã mereu ridicatã, diversã, uimind prin ineditul temelor °i-al abordãrii. Un joc între modernitate °i tradiþie, o explozie de metafore de suavã frumuseþe. Voi încerca, fãrã sorþi de izbândã, sã decelez misterul acestei adevãrate erupþii poetice, nelini°tea prodigioasã a acestui "vulcan poetic" a cãrui continuã "erupþie" pare fãrã sfâr°it. Cu strãlucirile °i zgura de rigoare.

Dumitru M. Ion

A debutat timpuriu, încã de pe vremea când era student la facultatea de Filologie. Nãscut la 1 ianuarie 1948, în comuna Brãte°ti, din Arge°, poetul se bucurã de atenþia criticii °i de simpatia reprezentantului suprarealismului de la noi, Virgil Teodorescu. Acesta din urmã, de°i era "ilegalist" (de altfel ca mai toþi scriitorii rebarbativi la moda realismului socialist). Pânã la revoluþia din decembrie, Dumitru M. Ion e prezent în prima linie a poeþilor recunoscuþi °i popularizaþi de critica literarã °i tipãre°te numeroase volume de poezie °i prozã. Dupã decembrie 1989, împreunã cu soþia sa, poeta Carolina Ilica, fondeazã, în Bucure°ti, prima filialã PUNR ale cãrei °edinþe s-au derulat °i în sediul revistei "Viaþa Capitalei" pe care o pãstoream în acea vreme în calitate de redactor-°ef, o extravaganþã care nu era priviþã cu ochi buni de guvernanþii feseni°ti. °i tot el (trebuie sã recunosc) a fost acela care a propus sã "candidez" la funcþia de primar general al Capitalei (!) din partea Partidului Unitãþii Naþionale Române. aveam drept principal "rival" pe Crin Halaicu °i încã vreo 33 de "apucaþi" dornici sã se caþere în mult râvnitul fotoliu. Evident cã am primit totul ca pe o "glumã", n-aveam nici un °fanþ pentru propagandã °i, în plus, am fost copis înjurat de o "anumitã parte a presei". Dumitru M. Ion a plecat, mai apoi, în Macedonia într-un tandem diplomatic cu soþia sa, dupã câteva încercãri de a se "privatiza", °i nu mai °tiu, azi, care e viaþa °i starea lui poeticã. Debutând sub zodia unui curent literar practicat în perioada interbelicã, cu accente balcanice proclamate (vezi volumul intitulat chiar astfel), poetul prelucreazã la modul inteligent °i miturile populare esenþiale. Criticul Marian Popa îl a°eazã în zona magneticã a marelui Ion Barbu, ca modalitate de-a construi imaginea poeticã, de°i

comparaþia, supã pãrerea mea, e u°or forþatã. ªi-l mai aliazã descendenþilor lui Anton Pann. Mã rog, chestie de interpretare °i de grãbite asocieri. În fond, Dumitru M. Ion cultivã mai degrabã o poezie fastuoasã, cu un limbaj adaptat titlurilor ("Melanholii", oficiazã programatic o litanie metaforicã sugestivã cu evadãri fanteziste din realitatea imediatã ("Fals tratat de vânãtoare"), fãrã nici o legãturã aparentã cu celebrul "Pseudokinechetikos", developeazã imagini tradiþionale ale satului arge°ean, captează prin ermetismul bine cultivat. Este, în acela°i timp, unul din cei mai harnici °i serio°i traducãtori, din poezia gruzinã tipãrind o excelentã °i cuprinzãtoare selecþie într-un volum antologic. Paralel, scrie °i tipãre°te numeroase lucrãri în prozã, romane fanteziste, povestiri (mici romane) pentru copii. Nu mai °tiu ce scrie astãzi Dumitru M. Ion, relaþiile scriitorice°ti de dupã revoluþie s-au deteriorat uimitor, o înstrãinare stranie a risipit ob°tea care s-a strãduit sã "reziste" (fiecare în felul sãu) în perioada denumitã de unii "vid cultural", o sintagmã de o "perfectã imbecilitate" cum ar zice prietenul meu Fãnu° Neagu.

George Dan

George dan, poet al mării, romantic °i muzical, s-a născut în fostul judeþ Caliacra la 2 februarie 1916 °i a murit fulgerat de un atac de cord, se pare, în timpul unei °edinþe de cenaclu profesionist care se þinea la fosta Casã de Culturã Mihai Eminsescu din Bucure°ti. Azi, acest lãca° al literelor, muzicii, al artelor în general, a devenit un fel de tame°-balme° al "reformei" iniþiate de dilematicul ministru care a fost Andrei Ple°u. Era un temperament nãvalnic, fire de marinar cãlit în cãlãtorii fabuloase, un navigator pãtima° °i un fidel "cântãreþ" al celor uniþi cu întinderile albastre. Versurile sale, romantice, balade sau poeme de largã întindere, se constituie într-un capitol singular al liricii postbelice, unic am zice. A publicat numeroase volume cu variaþiuni pe aceea°i temã; "Rapsodia marinarilor", "Corabia cu cinzeci de catarge', "Fructe de mare".
În lirica sa cu accente exotice, balada de largã respiraþie surprinde aproape reporterice°te "concubinajul" dintre marinar °i mare, aceasta din urmã fiind vãzutã de poet ca o amantã care nu în°alã decât o datã, °i atunci, definitiv...
George Dan avea o naivitate de copil mare, dar °i o putere de muncã °i un respect pentru travaliul poetului, de invidiat. iubea marea °i în fiece varã, la Casa Scriitorilor de la Neptun, fãcea adevãrate "excursii" pe întinderile aparent blânde spre teama mea care am o spaimã ancestralã în faþa inifinitãþii perfide.
A fost °i un harnic °i înzestrat traducãtor din lirica persanã, me°terind cu migalã bijuteriile lui Omar Khayam °i Firdusi. A fost, de asmenea, printre puþinii români care au avut onoarea sã fie primiþi de Sahin°ahul Iranului °i invitat vreme de aproape o lunã sã cunoascã þara misterio°ilor per°i °i civilizaþia din zona preistoricã a Mesopotamiei.
Este na°ul fetiþei mele (azi doamnã) pe care a þinut-o în braþe în Biserica Albã fãcându-°i dezinvolt cruci marinãre°ti (ca un bun membru de partid) °i oferindu-i cre°tine°te în dar un superb vas de Persia.
George Dan, tatãl actualului ministru Dan Matei-Agathon, plãnuia sã scrie o "istorie liricã" a oceanelor lumii în versuri, un poem de largã respiraþie pornind de la legendara Corabie a lui Noe. Dupã cum spuneam, moartea fulgerãtoare i-a întrerupt acest proiect atât de original.
Poet de facturã muzicalã, reþinut în elanul liric, cu un lexic pitoresc, creator de imagini °i destine mãrinãre°ti, poetul î°i va avea locul lui într-o viitoare istorie a literaturii postbelice.

Anghel Dumbrãveanu

Oltean naturalizat în Banat, s-a nãscut în comuna Dobroteasa la 21 noiembrie 1933. Este învãþãtor ca °i mine, practicând un timp apostolatul, pentru ca dupã puþinã vreme sã-°i desãvârºeascã studiile la Facultatea de filologie din ora°ul de pe Bega. Îl °tiu de multã vreme pe Angelo (a°a îl alintau intimii); venea la cenaclul literar din Arad unde °i eu hãrniceam în calitate de simplu membru °i mai apoi de "secretar", venea, ziceam, ca reprezentant al Filialei Uniunii Scriitorilor de la "centru" (Aradul decãzuse la "rangul" de raion), °i ne asculta cu o superioarã binevoinþã producþiile literare inspirate din "realitate". era deta°at, înalt, elegant, frumos °i producea emoþii vii în rândul debutantelor (mai ales), el fiind deja catalogat ca poet consacrat. ªi datoritã lui am debutat în "Scrisul bãnãþean" °i am fost invitat de multe ori la Timi°oara spre a mã "produce" în faþa profesioni°tilor. Anghel Dumbrãveanu a fost prieten cu Nichita °i lui i se datorează pãtrunderea "Marelui blond", prin poezia sa îndrãzneaþã, în þara vecinã. El i-a fãcut cuno°tiinþã cu Vasko Popa °i cu Adam Puslovici °i l-a însoþit în "furtunoasele" cãlãtorii în þara °liboviþei autentice. A fost în conducerea revistei literare Orizont °i a deþinut, conform obiceiului, diferite funcþii ca sã zic a°a, onorifice, în aparatul politic. Din aceastã pricinã, °i fiindcã a ajutat mulþi sciitori tineri, conform obiceiului românesc, dupã revoluþie a fost aproape obligat sã pãrãseascã Timi°oara din motive care þin de prostia °i ambiþia unor veleitari. (Nomina odiosa). Anghel Dumbrãveanu, oricât ar pãrea de paradoxal, este un poet al m
ãrii. Leitmotivul întinderilor albastrre, cu amurgurile melancolizate °i pescãru°ii agãþaþi de secera lunii, cu euritmia valurilor misterioase, predominã în majoritatea volumelor sale, nu puþine la nuf
ãr. El mai este un reprezentant perseverent al romantismului "modern" °i un fotograf al imaginilor fastuoase. Discursul poetic este potolit, cu implicaþii meditative. Scrie, de predilecþie în vers liber °i efectul poetic este obþinut prin metafore de amploare, solemne, sacerdotale. În poeziile sale publicate în volum n-a fãcut a°a numitele "compromisuri poetice". A tradus din lirica iugoslavã °i a fost promotorul unei prietenii literare cu scriitorii sârbi. Din numeroasele sale cãrþi de versuri voi cita câteva titluri: "Oase de corãbii", "Chemarea mãrilor", "Delte", "Iluminãrile
mării". În cazul lui Anghel Dumbrãveanu ne gãsim în faþa unui "bovarism literar", dacã termenul nu este niþel forþat. Olteanul din Dobrota izbute°te prin transalþie sentimentalã, sã devinã un autentic cântãreþ al
mării, ceea ce nu este puþin lucru. Nu l-am mai vãzut pe Anghel Dumbrãveanu de la înmormântarea poetului arãdean Dimitrei Rachici, când, la margine de Bucure°ti, în pustietatea unui cimitir de þarã, l-am însoþit carbonizaþi de durere, trei confraþi mari °i laþi. Nicãieri, breasla, n-a anunþat dispariþia lui fulgerãtoare. Era, într-o iarnã a vrajbei noastre...

Nicolae Drago°

Imediat dupã revoluþia din decembrie, acest poet sensibil, cu un rictus de amărãciune ironicã pe chip, a fost victima unor violente atacuri (adeseori nedrepte) din partea celor care se autoproclamau "disidenþi" ai regimului. Era moda "deconspirãrilor" voluptoase ai celor care au scris pentru °i despre partid venite din partea te miri cui. Născut în comuna Golgova, la 8 noimebrie 1938, gorjan de origine, oltean adicã, Nicolae Drago° î°i terminã liceul la Turnu Severin °i Facultatea de filologie la Bucure°ti. Dupã o scurtã perioadã de apostolat este promovat ca redactor la "Viaþa studenþeascã" °i apoi, rând pe rând, la Scânteia tineretului ca redactor-°ef, la revista "Luceafãrul" în

aceea°i funcþie °i redactor-°ef la "Scânteia" bătrânã. Debutul poetic °i-l face cu volumul "Moartea calului troian" alcãtuit din poezii scrise în vers clasic, cu tematiã diversã, în buna tradiþie a poeþilor interbelici.
În vremea cât conducea revista Luceafãrul, la care mi-a oferit cu generozitate o rubricã permanentã, era asiduu curtat de tânãrul Mircea Dinescu. Acesta îl iniþia în tainele pescuitului (vedeþi de unde i se trage Dinescului ambiþia de a-°i achiziþiona un port pescãresc la Dunãre!) °i acesta îl plimba cu barca pe întinderile lacului Mogo°oaia ajutându-l sã-°i vâre momeala (râma) în cârlig. Îl însoþea °i în alte peregrinãri literare (era moda "°ezãtorilor") prin þarã, cu aceea°i calculatã suspu°enie. Nicolae Drago° pretinde cã dupã revoluþie Dinescu l-ar fi "înjurat" doar "în treacãt" (de°i eu °tiu cã nu este a°a) °i cã azi sunt în bune relaþii. Mã rog... Cu Nicolae Drago° a fost °i subsemnatul la "manifestãri literare", ba chiar la Arad am fost, l-am dus în casa bătrânei mele mame care i-a cântat romanþe vechi °i eu am scãpat caii (din sentimentalism sau din motiv cã-mi plãcea pur °i simplu vinul) °i era gata-gata sã nu mai ajung în sala teatrului unde se þinea recitalul poetic.
Îl vãd destul de rar azi pe Nicolae Drago°, a°a cum ne vedem noi, scriitorii, rar sau numai la... înmormântãri. Cineva a avut grijã sã ne înstrãineze °i sã ne învrãjbeascã °i sã arunce în aer instituþia "de tip stalinist" (!) care era Uniunea Scriitorilor. Azi au înlocuit-o cu o instituþie de alt tip: Cazino cu jocuri de noroc... Din pricina sãrãciei ob°tei.
Poet de facturã liricã, Nicolae Drago° va cultiva programatic °i mult hulitul "vers patriotic", firesc °i fãrã ostentaþie, mai ales în volumul "Coloanã de-a lungul". Practiã metoda confesiunii directe, imaginile sunt plastice, rezonanþele muzicale de esenþã folcloricã sunt discrete °i intenþionat cultivate.
Are °i o viziune nostalgic-romanticã a satului, eseniană în concepþie, dar mai modernã °i cu accente "politice" la modã.
L-am întrebat pe Nicolae Drago°, recent, dacã poartã vreun resentiment celor care l-au hulit cu neînþeleasã plãcere în ultimii ani. Mi-a rãspuns ca nu, considerând cã e dreptul fiecãruia sã-°i exprime "democratic" pãrerile (evident revizuite) despre el. Se amuza trist, "uitase" necazurile trecute °i poetul din el refuzã resentimentele mocnite. Din pãcate nu am citit ultimul volum al poetului Nicolae Drago° °i nu °tiu care este în clipa de faþã "starea" lui artisticã, spre ce zone lirice î°i continuã talentul.

Radu Cârneci

Născut în zodia Vãrsãtorului, la fel cu subsemnatul, în satul Valea lui Lal, la 14 februarie 1928, Cârneci este, probabil, unul dintre cei mai prodigio°i poeþi contemporani.
Absolvã Facultatea de silviculturã de la Bra°ov dar, potrivit vocaþiei, se stabile°te la Bacãu ocupând funcþii culturale °i retipãrind revista de realã þinutã artisticã Ateneu. Îl cunosc de multã vreme pe Rdau Cârneci, am fost la multe întâlniri literare împreunã °i m-a frapat, de fiecare datã, atitudinea sa solemnã, ceremonialã faþã de poezie. A scris sub pecetea romantismului elevat, a practicat °i practicã în continuare forma fixã a sonetului, a tradus din lirica universalã °i a izbutit, prin perseverenþa °i ata°amentul lui faþã de Poezie, sã închege în ora°ul lui Bacovia o veritabilã celulã literarã, cu nume de referinþã în literatura românã. Cu ani în urmã (sã fie peste 30!?), am strãbãtut împreunã, într-un microbuz hodorogit, drumurile °erpuitoare ale Maramure°ului. Eu eram mai tânãr si mai pus pe °otii, amator de horincã de peste 60 de grade (era sã zic Celsius), în contrast cu sobrul °i elegantul Cârneci care, cu o seriozitate constantã, citea "moro°enilor" sprijiniþi în þapine °i minerilor de la Baia Bor°, poeme de amor.

Prezentatorii oficiali, directorii de Cãmin cultural sau activi°ti de ocazie, îi stâlceau uneori numele mai greu de pronunþat, °i el, de fiecare datã, se ridica serios corectându-i destinul a fost generos cu Radu Cârneci °i graþie lui Zaharia Stancu, prin 1972 este transferat la Bucure°ti la Uniunea Scriitorilor de pe Kiseleff.
Implemnatrea lui la Bucure°ti a fost un prilej de "bârfe °i de ipoteze" din partea confraþilor ambiþio°i dar poetul a trecut nepãsãtor printre ele preocupat de consolidarea poziþiei sale literare.
ªi bine a fãcut. Traducãtor harnic din lirica universalã (din francezã mai ales), l-a transpus în limba românã pe pre°edintele Senegalului Leopold Senghor, figurã emblematicã în epocã, întreprindere care i-a adus, drept rãsplatã, lungi si dese cãlãtorii în miraculoasa lume africanã. Tot el a parafrazat poetic Cântarea Cântãrilor a regelui Solomon °i a conceput o ediþie integralã a poemelor lui Baudelaire. La cei peste 70 de ani poetul e încã tânãr °i laborios. Poezia sa, muzicalã °i solemnã a fost concentratã într-un volum antologic intitulat "Heraldica iubirii" °i editat de Minerva. Dintre volumele de versuri tipãrite, multe la num
ãr, amintesc "Grãdina în formã de vis", "Cântând dintr-un arbore", "Iraba verde de acasã". Dupã revoluþie, Radu Cârneci °i-a continuat cu aceea°i perseverenþã de invidiat lupta cu Muzele. În þarã sau în strãinãtate. Mai nou, lucrează la o Antologie a pãdurii în mai multe volume, reflex nostalgic al profesiei sale de bazã. Radu Cârneci este printre puþinii poeþi preocupaþi de propria operã, serios, cermonios °i plin de vitalitate.

Negoiþã Irimie

Am fost convins cã mereu surâzãtorul poet este ardelean get-beget, mai precis clujean. Era cel mai insistent redactor care-mi solicita colaborarea la revista Tribuna, cu predilecþie de revelion, când vroia musai o paginã de... parodii. Mã suna zilnic cu o persevernþã demnã de invidiat, °tiind cât sunt de "lene°" °i, odatã, pe vremea când mã bucuram de plãcerea vinului bun, m-a gãsit, tot cu ajutorul telefonului, într-unul din restaurantele Bucure°tilor. Mã ruga sã-i trimit "materialele" fiindcã altfel îl distruge D. R. Popescu, redactorul-°ef de pe atunci. de altfel, autorul Leului albastru a publicat într-un recent volum o superbã tabletã-portret despre el. Printr-un nevinovat joc de cuvinte era apelat de cãtre amici... Egoiþã Nirimie. Cu toate cã a trãit în Ardeal, poetul s-a nãscut la Ploie°ti în 30 septembrie 1933, a terminat ªcoala Pedagogiã la Blaj °i facultatea de Filologie în ora°ul de la malurile Some°ului. De câte ori am fost la Cluj, cel care m-a întâmpinat la garã (°i nu doar pe mine) a fost Negoiþã. El se ocupa °i de "distracþia" pe timpul °edererii °i tot el încerca sã deconteze cheltuielile cãlãtoriei.
A avut vocaþia prieteniei Negoiþã Irimie, era de o discreþie feciorelnicã °i avea un soi de bun simþ °i timiditate înãscute. Nu l-am auzit niciodatã bârfind vreun confrate, nu l-am auzit vorbind la °edintele de breaslã, nu se destãiunia nimãnui, despre cum °i unde trãie°te. Avea prieteni în cele mai nea°teptate medii °i vreme de peste 30 de ani cât a trudit ca redactor la revista Tribuna, a favorizat publicarea tinerilor scriitori din provincie. Când venea în Bucure°ti avea grijã sã plece întotdeauna cu servieta plinã de manuscrise. Era prieten la cataramã, cum se zice, cu Bebe Manoileanu, rugbist °i amator de literaturã, om al boemei singaporene pe care-l iubea frãþe°te. În urmã cu douã decenii, când am fost însotit la Cluj, la premiera piesei Avram Iancu de un grup "masiv" de prieteni, Nichita, Fãnu° Neagu, Mircea N. Rusu, Gheorghe Pituþ, Mircea Dinescu, neobositul Irimie Negoiþã a dormit trei zile în anticamera apartamentului de

hotel pe care-l ocupa Nichita fiind singurul care rezista eroic la "insomniile" °i cuceritoarea logoree a autorului Elegiilor.
ªi tot el a fost cel care l-a convins (de fapt l-a oprit) pe Nichita sã nu urce pe scenã, în timp ce piesa nu se terminase, sã-l îmbrãþi°eze pe interpretul lui Avram Iancu °i sa rosteascã °i el câteva replici...
Poet de finã muzicalitate, spontan °i nesofisticat, Irimie Negoiþã a publicat peste douãzeci de cãrþi de poezie printre care "Aluzie marinã", "Patima ciocârliei", "Ramurã solarã". Universul versurilor sale este limpede °i tonic, punctat de "mici melancolii", poezii de dragoste neîmpãrtã°itã, sonete romantice, pasteluri. Sensibil °i dicret, °i-a creat o lume proprie deschisã cu generozitate cititorului. Negoiþã Irimie s-a stins în plinã maturitate artistiã în Clujul pe care l-a iubit °i în care °i-a scris toate cãrþile.

Zaharia Stancu °i sabia timpului

Acum când recitesc unul dintre cele mai reprezentative volume de versuri, "Sabia timpului", înclin sã cred cã Zaharia Stancu a fost poet în adevãratul înþeles al cuvântului. Am lucrat sub pre°edinþia lui aproape un deceniu, mi-a fãcut multe zile fripte (°i eu lui!), instigat de acela°i ins ve°nic drogat cu coniac "pe gratis", o triplã minoritate naþionalã al cãrui nume mi-e silã sã-l transcriu. Am asistat la "loviturile lui de teatru", la descinderile preelectorale pe la Asociaþiile de scriitori în care-°i folosea ca un veritabil actor °armul inegalabil spre seducerea mânuitorilor de condei. Venea dupã °edinþele lungi °i plicticoase de la Marea Adunare Naþionalã, de fiecare datã, cu douã sau trei poezii scrise în timpul "dezbaterilor". Se lãuda, amuzat, cã are o dexteritate de-a dormi profund °i de-a se trezi la momentul oportun începând sã aplaude cu fals entuziasm. Erau celebre replicile lui adresate Ceau°escului, unele reale, altele inventate ("Dacã nu ne daþi bani tovarã°e Ceau°escu eu mã duc sã spãl closete în Spania!"). De ce "closte" °i de ce tocmai în... Spania, nimenea nu °tie. Ani de zile a promis în scris °i apariþii televizate cã va publica "un roman al colectivizãrii". A izbutit sã instituie un regim de pensii pentru scriitori, a obþinut Case de creaþie °i odihnã, a "smuls" împu°catului asigurarea cã va putea construi o vilã la mare, la Neptun. ªi a obþinut-o plãtind-o pânã la ultimul °fanþ din banii scriitorilor. Astfel cã, în clipa de faþã, singura "avere" aflatã în proprietatea ob°tei este aceastã construcþie. Era bãrbat frumos Zaharia Stancu, avea ceva din farmecul misterios al unui prinþ nordic, chiar si acel "°chiopãtat" îi venea bine °i, pânã la bãtrâneþe, a fost râvnit °i iubit de femei.
Sunt de notorietate iubirile lui cu personaje "celebre" din lumea literar-artisticã, nu le voi deconspira din decenþã. Zicea, cu îndreptãþitã amãrãciune: "dupã moartea mea o sã se aleagã praful de tot". ªi a avut dreptate. Zaharia Stancu ar fi vrut sã fie îngropat la mãnãstirea Cernica, o repeta ostentativ de câte ori avea prilejul, vroia sã fie cât mai departe de ora°ul în care trãise °i luptase. N-a fost sã fie a°a. Familia °i un anume grup de prieteni (azi cu toþii trecuþi în lumea drepþilor) au þinut neapãrat sã-l înhumeze la Bellu. Culmea ironiei: abia i s-a gãsit loc la marginea unei alei. În fine, Zaharia Stancu a fost cel care l-a susþinut pe Petre Pandrea, Petre Þuþea, ambii proaspãt ie°iþi din pu°cãrie, a acordat pensii aproape tuturor scriitorilor din generaþia lui. Cu puþinã vreme înainte de a muri (mi-a povestit George Macovescu) internat fiind într-o rezervã de la Spitalul Ellias, când a constatat cã nu se mai poate mi°ca prin propriile puteri, a apucat bastonul oferit °i a fãcut þãndãri paharele °i geamurile rezervei semãnând cu o celulã. Leul de Persia, cum se autodefinise cândva, nu suporta umilinþa neputincioasei bãtrâneþi °i neîndurarea bolii.

Bãiatul de þãran născut în satul Salcia din Teleorman la 7 octombrie 1902, °i-a păstrat nealteratã snagã originarã, blazonul lui de om trãit sub sclipirea rece a stelelor: "Landoul nopþii e încãrcat cu stele/ Vântul bântuie peste tot/ Sub o tufã doarme un rege scit,/ Sub o alta un rege got". Cele mai reprezentative volume de poezie poartã titluri simbolice precum "Clopotul de aur", "Pomul ro°u", "Iarba fiarelor", "poeme cu lunã". Poezia sa este viguroasã, plinã de sensualism direct, cu metafore simple, de mare forþã a expresiei; un aer de nostalgie reþinutã electrizeazã poemele de facturã filosoficã. Poetul se extaziazã temperat în faþa naturii, e uimit de perfecþiunea ei, timpul îl sperie ca o sabie nemiloasã. Cititorii de rând n-au fost familiarizaþi cu poezia adevãratã a lui Zaharia Stancu. I s-a recitat cu obstinaþie °i cu stupidã comoditate poema cu "Me°ter e cârmaciul", proza lui a fost intens mediatizatã °i tipãritã. Stancu este unul dintre cei mai autentici °i fideli traducãtori ai lui Esenin, rusul genial °i nelini°tit ca vânturile stepei. Am scris mult despre acest personaj fabulos °i mai trãiesc încã nostalgia impetuoaselor sale apariþii la Uniunea Scriitorilor în zilele bune când împãrþea bani cu generozitate prietenilor °î du°manilor deopotrivã. Îmi amintesc ziua în care s-a hotãrât sã achiziþioneze statuia lui Eminescu realizatã de Oskar Han sub motivaþia cã atâta vreme cât aceasta se va afla în curtea Uniunii "cei de sus" nu vor îndrãzni sã se atingã de sediu. N-a fost a°a.

Dupã moartea sa, °i dupã cutremur, sub conducerea unui alt pre°edinte mai labil °i mai suprarealist, sediul a fost "confiscat" fãrã milã.

Nimeni nu mai scrie azi despre Zaharia Stancu. Liota de critici lãudãtori care se întreceau în a-i ridica osanale a amuþit. O neagrã perdea a uitãrii programate se trage încet peste toatã (sau aproape toatã) literatura scrisã în cei cinzeci de ani de a°a zis comunism. Cu cinism greu de explicat, vecin cu prostia, sunt extirpaþi din con°tiinþã cititorilor nume ilustre de scriitori. Un popor îngenuncheat de noi "ideologii" ale haosului se agitã exasperat de sãrãcie °i lipsit de binefacerile culturii.

Pre°edinþii care s-au succedat dupã revoluþie au fost lipsiþi de experienþa necesarã °i pãrtinitori pe criterii de... apartenenþã politicã. Dar timpul, cu sabia lui nemiloasã, va decapita ceea ce e de decapitat °i n-am nici o îndoialã cã poezia lui Zaharia Stancu va rãmâne °i va fi cititã (în cazul cã se va retipãri) multã vreme.

În iarna lui '74, prin ianuarie pare-mi-se, i-am fãcut o vizitã protocolarã lui Zaharia Stancu în locuinþa sa de pe strada Hele°teului, împreunã cu Fãnu° Neagu. Subsemnatul purtam într-o servietã de contabil provincial douã sau trei exemplare din cel mai fistichiu Almanah apãrut vreodatã sub egida Uniunii Scriitorilor, cântãrind aproape un kilogram, plin de reclama comerciale °i poze color, cu spaþii generoase °i multã poezie. Nu mai °tiu câte pagini avea, nu mai deþin nici un exemplar din aceastã "raritate bibliofilã" despre care, cu binecuscuta-i ironie, ªerban Cioculescu afirmã cu prilejul lansãrii cã este "un act editorial unic °i irepetabil".

Pre°edintele ne-a primit extrem de jovial în livingul intim °i luminos, nu ne-a mai întrebat dacã bem ceva, considerând probabil interogaþia inutilã.

De altfel, fusesem instruit în acest sens de Fãnu°, care m-a antenþionat:

- Mã, dacã ne serve°te Zaharia cu whisky, cã doar n-o sã ne dea iaurt, nu te repezi ca-n Ardeal sã-l dai peste cap cã nu-i palincã!

Mã treceau fiori, mã scuturam tot la ideea cã va trebui sã ingurgitez o jumãtate de sticlã din bãutura care, pe vremea aceea, nu-mi plãcea.

Pe o mãsuþã joasã a rãsãrit silueta frumoasã a unei sticle pe care scria (îmi amintesc °i astãzi fiecare cuvânt): "TEATCHER'S HIGHLAND CREAM"...

Grozav suna în engleze°te chestia asta! ªi am luat-o metodic, conform indicaþiilor primite: nici prea-prea, nici foarte-foarte.

Dupã primul pahar Fãnu° mi-a fãcut semn °i eu am deschis geanta burdu°itã °i am scos exemplarele mirosind a cernealã tipograficã.

I-am întins unul lui Fănu° care s-a uitat pe el pe toate feþele, ca °i cum nu l-ar mai fi văzut până atunci, privindu-l extaziat, þinându-l ridicat să-l vadă pre°edintele cum aratã.
Nu arãta rãu, doar cã era niþel cam mare. Stancu a mijit ochii, s-a uitat câteva clipe, a zâmbit °i a cerut sã-l vadã mai de aproape. ªi-a pus ochelarii, a privint atent coperta, iar a zâmbit, dupã care a început sã-l rãsfoiascã metodic °i cu rãbdare.
Între timp Fănu° turuia despre greutãþile editării unui asmenea "cãrþoi", despre elanul cu care muncise colectivul Asociaþiei Scriitorilor °i în special subsemnatul, despre genul de machetator al lui Pucã (el îl concepuse), care a spart toate tiparele cunoscute, scoþând un lucru absolut original, °i a°a mai departe.
Stancu asculta °i rãsfoia meticulos °i eu mã rugam celui de sus sã nu mai revinã la copertã, dar pre°edintele a revenit, a a°ezat-o în faþa lui pe mãsuþã, ne-a îndemnat sã mai servim câte un pahar, zâmbind misterios.
La un moment dat °i-a mutat privirile spre mine, m-a cercetat cu un soi de curiozitate amuzatã °i, în clipa aceea, am inþeles cã vãzuse ce n-a° fi vrut eu sã vadã °i cã va spune ce n-a° fi vrut sã spunã...
Coperta era înþesatã de poze de scriitori de toate vârstele °i genurile °i sexele, arãta bine, mã inspirasem dupã un model strãin, era prezentabilã °i, într-un fel, ineditã.
- Balzac, Balzac, a monologat Stancu, cine a hotãrât ordinea scriitorilor de pe copertã?
- Cine-a hotãrât, mã, ordinea pozelor?
- Nimeni...
-Cum nimeni, s-a mirat prozatorul din bãlþile Brãilei, ce, le-aþi pus a°a, cu furca?
- Nu, prin tragere la sorþi...
- Prin tragere la sorþi domn Stancu, l-a asigurat Fănu°.
- Prin tragere la sorþi...! da, da, interesant, interesant. Ca sã vezi cum e cu sorþii ã°tia, ca sã vezi... Balzac, Balzac, dumneata unde e°ti, unde e°ti cã nu te gãsesc?
Fănu° i-a indicat un loc cam pe la mijlocul copertei °i pre°edintele a dat din cap °i-a zis un "da, da", moale °i inexpresiv. Apoi a pus degetul pe o fotografie din primul rând, cam a treia, fiindcã prima era chiar a sa °i-a întrebat mirat:
- Cine e scriitorul acesta, cine e, cã nu vãd prea bine?...
Scriitorul acesta era chiar subsemnatul care nu vãzusem coperta, mai bine zis "ordinea pozelor" de pe copertã decât în faza în care se tipãrise. Un colaborator zelos aranjase de a°a manierã "tragerea la sorþi", încât mã vârâse în rândul întâi, încadrat de douã glorii feminine, chiar în dreapta pre°edintelui.
- Acela e el! a zis Fănu° nepãsãtor °i-a mai turnat un rând din licoarea cu miros de plo°niþe.
- A, da, da, e chiar domnul Micu, s-a mirat Z. S.. Dumneata e°ti, domnule Micu. Ca sã vezi, ca sã vezi ce noroc ai avut la tragerea la sorþi.
Ai avut noroc sã stai în rând cu mine, Balzac e mai jos, printre debutanþi...
Am tãcut °i am sorbit preocupat din paharul ce-mi îngheþase în palme. Înainte de plecare, Stancu ne-a condus până în hol °i de acolo m-a sfãtuit cu vocea sa inimitabilã:
- Domnule Micu, dacã mai scoateþi °i la anul un almanah °i va fi tot cu tragere la sorþi, te rog, te rog, mutã-te dumneata în locul lui Balzac °i lasã-l pe el lângã mine...

Ion Horea

Este unul dintre cei mai abili improvizatori poeþi români, "compunând" pe loc pe rime sau pe teme date; poate Alexandru Andriþoiu sã-l fi egalat °i rebelul Tudor George. Spre deosebire de primii, boemi prin vocaþie °i amatori de chefuri prelungite, Ion Horea are sfieli °i delicateþe de þãran curat °i nealterat de snobia literarã. În ciuda aparenþei timide °i retractile, are umor cât cuprinde °i mânuie°te calamburul cu lejeritate, a°a cum numai Oskar Lemnaru o fãcea. Ardelean get-beget, nãscut la Pechea de Câmpie (judeþul Mure°) în 10 mai 1929, solitarul (fiindcã a°a este) poet al pãdurii, al câmpiei, al livezilor, al toamnelor melancolizante, se dovede°te, atunci când atmosfera o cere, un fermecãtor conviv. A terminat facultatea de Bele-arte la Cluj, a absolvit °i celebra °coalã de literaturã Mihai Eminescu °i a lucrat toatã viaþa în presa literarã. N-a fost prea rãsfãþat de criticã, poezia sa autenticã, cu adânci filoane tradiþionaliste "sfida", într-un fel, apetitul criticilor pentru inovaþii °i... modernitatea cu orice preþ. Consecvent cu sine însu°i, Ion Horea °i-a creat un univers inconfundabil, o lume în care Mama Naturã °i Tristeþea trecerii vremii sunt tot atâtea pretexte de autentiã poezie. Poetul e muzical, sugestiv, meditativ, cultivã duio°ia finã, are °tiinþa alcãtuirii fermecãtoare a cuvintelor care creeazã atmosferã °i ritm. Dintre volumele publicate vom aminti "Umbra plopilor", "Calendar", "Înã nu" °i "Mãslinul lui Platon". La împlinirea vârstei de 70 de ani i se tipãre°þe, prin grija Bibliotecii Mihail Sadoveanu, un excelent volum antologic, un fel de "opera omnia". Lirica lui Ion Horea se înscrie în tradiþia marilor înainta°i, ele este observatorul fin °i inteligent al mutaþiilor petrecute în vreme, al destinului þărãnesc cu care, de altfel, se confundã. Sentimentul perenitãþii, al pietãþii faþã de înainta°i, dramatismul satelor pe cale de dispariþie, toate acestea fac din el un poet unic °i inconfundabil.
L-am parodiat cu plãcere, fiindcã aveam "ce" parodia °i niciodatã nu mi-a repro°at "excesul" exerciþiului meu prietenesc.
El este °i un fermecãtor creator de metafore surprinzãtoare, în poezia eroticã excelează prin naturaleþe °i sensibilitate.
Ion Horea este, dacã vreþi, un poet care se poate "învãþã", în sensul cã versurile lui se þin minte, °i constantã cu care a cultivat versul clasic, refuzând experimentele la modã, îl fac inconfundabil. A °tiut sã-þi creeze o "lume" °i s-o transmitã cititorului cu simplitate °i talent. În ultima vreme, vorbesc dupã "vrajba" din decembrie, Ion Horea s-a retras în sine, s-a însingurat refuzând "agitaþia" afi°atã de alþi confraþi. Ca orice mare poet, nu °i-a revendicat merite de "disident", n-a acuzat pe nimeni de... colaboraþionism, a refuzat "demnitãþi" de esenþã politicã °i, de ce sã n-o spun, mulþi dintre vechii colegi de redacþie l-au ocolit cu bunã °tiinþã. Robit talentului sãu, credincios poeziei, Ion Horea e proaspãt °i nealterat în poezie, egal cu sine însu°i °i credincios celor pe care i-a iubit °i cu care s-a confundat întotdeauna.

Miron Radu Paraschivescu

La moartea lui MRP, a°a îl apelau intimii °i cunoscuþii, trei autocare închiriate de la ONT, pline de scriitori tineri sau mai vârstnici, au luat drumul Vãlenilor de Munte, re°edinþa de facto a poetului. La ceremonia înmormântării au fost de faþã °i au rostit vorbe de adio Zaharia Stancu, Eugen Jebeleanu, Corneliu Mãnescu (pe atunci ministru de externe) °i, dacã nu v
ã în°alã memoria, Gogu Rãdulescu. În vila cochetã , aflatã la micã depãrtare de

locuinþa lui Nicolae Iorga, avea o veritabilã colecþie de picturã de gang, cu câteva piese rarissime ie°ite de sub penelul celebrului fãcãtor de þigãnci planturoase, Zogu Zaharescu. Era bizar MRP, imprevizibil în manifestãri, poate °i din pricina unei labilitãþi psihice, dar juca °i teatru spre deliciul tinerilor admiratori pe care-i pãstorea în gruparea "oniricã". Au fost °i oniricii la înmormântare °i au purtat lungi dispute legate de persoane celui care urma sã cuvânteze la catafalc. Scriitori ca Dumitru Þepeneag, Leonid Dimov (ceva mai în vârstã), Iulian Neac°u, Daniel Turcea, Vintilã Ivãnceanu, ªtefan Stoian se revendicau drept membri de drept ai acestui curent. MRP a fost un descoperitor de talente pe care le publica în suplimentul Povestea vorbei de la Craiova. Îmi amintesc cã multã vreme a pãstrat o garsonierã în blocul Patria °i în descinderile sale intempestive în Bucure°ti, convoca ni°te redactori imaginari vorbind despre apariþia unei reviste aflatã mereu în fazã de "Spalt". Vechi om de stânga, ilegalist cu acte în regulã (puþini am fost, mulþi am rãmas!), MRP era cultivat cu diplomaþie de Stancu care nu concepea nici o °edinþã de birou de conducere mai "dificilã" fãrã participarea lui agresivã.
Am fost odatã la Vãleni, sã-l aduc musai la o asemenea °edinþã, însoþit de o figurã pitoreascã a literaturii române, Nic. Zmeureanu, care era rudã cu poetul. Fiindcã MRP, aflat în una din zilele sale capricioase, refuza cu stocism sã se deplaseze la Bucure°ti, Smeureanu l-a implorat sã vinã la "inmormântarea" tatãlui sãu care tocmai decedase, sã facã un simplu act de prezenþã °i sã "dea prestanþã" ceremoniei.
Pe drum, în ma°inã, cam pe la Ploe°i fiind, am auzit discuþia din spate întreþinându-se °i vocea poetului strigând autoritar: "ªofer, opre°te °i întoarce". Exprimându-mi nedumerirea, MRP a explodat articulând: "Imbecilul ãsta m-a minþit. Taicã-su a murit acum cinci ani!". Mi-a trebuit multã putere de convingere sã-l lãmuresc cã, de fapt, a fost o simplã strategemã pentru a-l lãmuri sã participe la o °edinþã de birou ce nu se putea desfã°ura fãrã participarea lui.
MRP s-a nãscut la 2 octombrie 1911 la Zimnicea °i dupã studii liceale °i universitare de arte plastice °i litere, devine combatant de stânga °i membru al PCR. Poet de facturã clasicistã, retoric °i solemn, va pãstori o vreme Almanahul literar de la Cluj. Dintre volumele de poezii se remarcã "Tristele mele", parafrazã la cunoscutul poet °i "Ultimele", o delicioasã carte de prozã "Bâlci la Râureni". Þin sa aminesc volumele de memorii "Jurnalul unui cobai" °i "Amintiri". Celebru pentru poet rãmâne, desigur, volumul "Cântece þigãne°ti", cu o culegere de versuri în stilul "romanþelor" lui Garcia Lorca, mai puþin vehement în expresie, mai "balcanic". Sunt un fel de cântece de mahala, delicioase în frumuseþea lor, cu savori lingvistice, cu argoul de rigoare, cu libertinismul verbal acuzat de unii. MRP a fost un poet al rostirilor fastuoase, bun me°te°ugar, traducãtor subtil din clasicii europeni, un generos sprijinitor al debutanþilor. Nu mai °tiu ce s-a ales de casa de la Vãleni. Doar mormântul i l-am vãzut în urmã cu ni°te ani, nãpãdit de buruieni, uitat, a°a cum dealtfel uitate sunt °i mormintele scriitorilor din Cimitirul Bellu. Dacã a° avea bani (dar nu am, nefiind algoritmic) a° edita mâine dimineaþã (cu succes) celebrele Cântece þigãne°ti. Poate cã poeta din neamul "regelui" Cioabã se gânde°te la un asemenea gest...

Ion Drãgãnoiu

Nu l-am mai vãzut de mult pe prietenul meu Ion Drãgãnoiu °i nici prin presã nu-l vãd prezent. Imediat dupã aterizarea subsemnatului în Bucure°ti, am fost împreunã la un °ir de °ezãtori literare în nordul Moldovei. Într-o searã, la Suceava, în cantina Hotelului PCR, din teribilism, a aprins cu un chibrit colþul

oficiosului "Scânteia" pe care, un respectabil fost ilegalist °i... suprarealist, îl citea. Nu °tiu de ce, la noi, aproape toþi sur-reali°tii au fost °i... ilegali°ti! A ie°it un mic scandal, iute înãbu°it de diplomaþia altor scriitori care ne însoþeau. vreau sã spun cã Ion Drãgãnoiu era un neastâmpãrat din toate punctele de vedere, un nonconformist °i, din pricina aceasta, cât a lucrat efectiv la radio, a avut "oare°ce probleme ideologice". A fost unul din cei mai buni priteni ai lui Nichita Stãnescu °i, dupã câte °tiu, au fost o vreme vecini, în Drumul taberei. apoi, Ion Drãgãnoiu i-a pus la dispoziþie locuinþa sa din Ursuleþului (a°a se numea stradela) °i, în clipa în care Nichita a obþinut apartamentul din Piaþa Amzei, i-a fãcut cadou mobila lui abia cumpãratã, "Bonanza". Ion Drãgãnoiu °i Nichita au susþinut împreunã "temperamentale" dialoguri poetice la Radio Bucure°ti. Poet de facturã clasicã la început, Ion Drãgãnoiu a cãzut în capcana întinsã (fãrã voie) de Nichita °i a acceptat influenþa stilului nichitian, benevol °i cu mândrie chiar. Poet al stãrilor decantate în echilibrul discursului liric moderat, încercând sa epateze prin evadãrile sale din clasicismul cultivat o vreme, Drãgãnoiu a aceptat sa fie numit un epigon °i un "fidel" al acaparatorului Nichita. Trebuie spus cã Nichita a "nenorocit" mulþi poeþi impunânndu-le (evident, fãrã voie) un stil asemãnãtor cu stilul practicat de el. Cu un an înainte de revoluþie, dacã nu mã în°el, Ion Drãgãnoiu, ardeleanul născut la 6 ianuarie 1943, dupã cel puþin douã cãrþi notabile, "Aproape sonete" °i "Discurs împotriva metodei", tipãre°te un volum complet diferit ca structurã poeticã. Fire nelini°titã °i stranie, cu reacþii nea°teptate, dar capabil de multã devoþiune °i spirit camaraderesc, Ion Drãgãnoiu este un poet retras din arena literarã (deocamdatã), un destin sacrificat de dragul °i din prietenia totalã pe care i-a purtat-o lui Nichita Stãnescu. A°tept cu nerãbdare cartea-cãrþilor sale, o selecþie de poeme, la care, se pare, lucrează discret °i cu rãbdare.

George Alboiu

Vreme de peste un deceniu l-am avut "subaltern" (un mod de a spune) pe susnumitul. Gogu Alboiu (a°a il alintã prietenii), venea "chenzinal" la sediul redacþiei, aferat °i intempestiv, deschidea u°a dintr-o smucitură °i întreba cu glas autoritar: "E gata drãcia?". Drãcia era, bineînþeles, Almanahul. Nu era gata, °i Gogu revenea peste alte douã sãptãmâni °i-mi repeta întrebarea la fel de "intrigat". Alboiu face parte din categoria oamenilor asociali, are "talentul" de-a se face antipatic printr-o inexplicabilã infatuare, o lipsã de diplomaþie minimã la un ins de inteligenþa sa. Mie îmi este simpatic, în ciuda unor rãutãþi (în scris), greu de explicat. Poet de certã vocaþie, sensibil, unic în felul sau, George Alboiu a implemntat în litearura românã mitul "Câmpiei eterne". de altfel, aproape întreaga sa operã (°i ea existã!) stã sub semnul acelui motiv literar ridicat la rangul de simbol existenþial. Asemenea lui Marin Preda în prozã, Alboiu recreează o lume campestrã proprie, un univers fabulos cu însemne °i sensuri tainice. E o disperare °i o fugã continuă prin spaþii fãrã sfâr°it, o ve°nicã mirare în faþa mãreþiei naturii, o nelini°te interogativã. Elemente folclorice tradiþionale, fandãri lirice originale, metafore de mare fineþe fac din poezia lui o insulã înconjuratã de mistere ancestrale. Volumele "Cel pierdut", "Stâlpi" sau "Edenul de piatrã" sunt tot atâtea elemente de arhitecturã poeticã ale acestui "dezrãdãcinat". Universul sãu agrest nu e unul convenþional, sentimentul "Câmpiei eterne" þine mai degrabã de melancolia dupã o lume plinã de spaime, dar °i de inefabil. În ultimele versuri risipite prin presã, Alboiu dovede°te acela°i talent de finã sugestie, motivele folclorice distilate dau poeziei sale arome inconfundabile. Este, cum se zice a°a, un poet dintre cei rari °i, cu toate acestea, critica nu l-a "rãsfãþat", probabil °i datoritã verticalitãþii sale. Nu þin minte ca el sa fi luat vreu premiu literar.

(A primit premiul "România Mare" în 1993). George Alboiu este, în acela°i timp, un critic percutant, poate uneori pãtima°, dar cu "organ" pentru poezie, °i mai este un excelent nãscocitor de aforisme. Nãscut la 6 iulie 1944, într-o comunã de pe malurile Borcei, licenþiat al facultãþii de filologie, dar °i filosof, Alboiu e un bun cântãreþ de balade ialomiþene, având o voce plãcutã; e °i un bun conviv de pahar, dar mereu în grabã, bãnuitor °i, uneori, agresiv dintr-un complex inexplicabil. Aceste "calitãþi" i-au creat multe antipatii literare, °i e pãcat. Alboiu nu iube°te, sau nu vrea sã iubeascã, versul clasic. Se declarã un adversar al "poeziei lene°e" °i, în virtutea acestei metehne "elitiste", se lasã prins greu în capcana poeziei clasice. O fi bine? O fi rãu?...

Ion Nicolescu

Figurã pitoreascã a boemei bucure°tene din deceniul °apte este unul din cei cinci grevi°ti ai foamei, care au declan°at o asemenea mi°care de protest pe vremea dictaturii. a fost scandal în toatã regula atunci (prin 1972, dacã nu mã în°el) °i vreme de câteva zile ma°ini oficiale (negre) treceau pe înserat pe ªoseaua Kiseleff °i încetineau în dreptul imobilului cu num
ãrul 10.Ppriviri curioase (era un eveniment) cercetau frunzi°ul parcului care înconjura clãdirea Uniunii Scriitorilor încercând sã deslu°escã chipurile grevi°tilor masaþi sub un zarzãr. Alãturi era sediul Ambasadei Uniunii Sovietice °i insolitul protest i-a dat mari bãtãti de cap pre°edintelui Zaharia Stancu. Printre grevi°tii adunaþi câteva zile sub coroana pomului se afla °i Ion Nicolescu, nãscut la Buzãu în ianuarie 1943. Absolvent al Facultãþii de Filosofie, a debutat de tânãr °i la venirea mea în Bucure°ti era deja " o figurã" cunoscutã în lumea literarã. Nu °tiu sa fi lucrat efectiv (angajat) vreodatã, undeva, fiind pensionat de tânãr pe caz de boalã. Era prezent, în schimb, sãptãmânal, de douã sau trei ori la Uniune, venit sã poarte "tratative financiare" cu directorul Fondului literar, Traian Iancu. Asta însemna cã poetul pretindea o sumã (în general modicã) °i regretatul baladist începea negocierile cu gãlãgia de rigoare. Rebarbativ la orice reguli sociale, excentric pânã la nedumerire, perseverent °i inteliget, Ion Nicolescu a fost (cred) unicul scriitor care a dat în judecatã Uniunea (!) °i, pledând singur, a câ°tigat! L-am ajutat (prin "trafic de influenþã") de multe ori pe originalul poet °i nu micã mi-a fost surpriza sã-l întâlnesc la Var°ovia înconjurat de un pâlc de poloneze blonde (el era un brunet frumos) care-l sorbeau din ochi °i îi ofereau cu dãrnicie zloþi drept împrumut. Atunci mi-a mãrturisit cu superioritate cã se aflã în Polonia pentru a-°i da "doctoratul". De altfel, era, cred, singurul scriitor tânãr care avea în permanenþã pa°aportul la el. Poet de înzestrare liricã, surprinzãtor de original, nu prea productiv, Ion Nicolescu a debutat de tânãr, ziceam, publicând la scurte intervale mai multe volume intitulate "Indulgenþe", "Ironice", "Retorice". Are °i o carte de prozã "cu chelie" intitulatã "Voi, cei de la "Biaritz" în care dovede°te reale virtuþi artistice. Un amestec de suprarealism cãutat °i lirism de bunã calitate. În apriþiile sporadicede prin revistele literare, se remarca prin "originalitate". Imprevizibil în viaþa de fiecare zi, Ion Nicolescu a scos °i o revistã clandestinã cu tirajul de un exemplar (!) pe care o citea cui voia sã-l asculte. Dupã revoluþia din decembrie, viaþa i s-a schimbat °i Ion Nicolescu (prinzând momentul) a înfiinþat o "academie" intitulatã Columna °i care se vroia de talie... mondialã! La aceastã instituþie... particularã care a funcþionat cu bune rezultate financiare vreo câþiva ani, poetul se proclamase °ef absolut °i avea drept profesori câteva figuri pitorice°ti de scriitori români în viaþã. Poetul a devnit prosper, cu ma°inã la scarã, conturi în bancã, la un moment dat, a tipãrit chiar o revistã care purta numele "academiei" °i la care m-a invitat sã fiu redactor-°ef cu un salariu de... ministru. Noroc cu circumspecþia mea ardeleneascã... De câþiva ani încoace, din motive diverse,

"academia" a încetat sã mai funcþioneze, de°i el suþine contrariul. Cert este cã deþine înca un birou în vestita clãdire din Calea Victoriei 135 care, zice-se se va prãbu°i la prima zguduitruã terestrã. Publicã, prin generozitatea colegialã a scriitorului Corneliu Vadim Tudor, uimind de fiecare datã prin insolitul stilului °i "titulaturile" mondiale pe care °i le atribuie. E un joc sau o obsesie? Nu vom °ti niciodatã...

Mihai Gavril

La cei peste 80 de ani, poetul, nãscut la Gherla - Cluj, în 21 noiembrie 1922, are o vitalitate de invidiat. Drept °i încã agil în mi°cãri, pescar pasionat, cãlcãtor de bãlþi numai de el °tiute, indiferent de anotimp, fumãtor pãtima° de Carpaþi fãrã filtru °i iubitor, încã, de trascãu, Mi°a vorbe°te cu un accent ardelenesc inimitabil. A fost, din juneþe, descoperitor de tinere talente, a strãbãtut Þara în lung °i-n lat, pe la toate cenaclurile literare, a organizat mii de °ezãtori, aniuversãri, simpozioane, festivaluri. Are cea mai bogatã filmotecã (pe 16 milimetri, e adevãrat), cu secvenþe scriitorice°ti surprinse de-a lungul unei jumãtãþi de veac. Am fost coleg de birou cu Mi°a, la Uniunea Scriitorilor, °i n-am sã uit niciodatã intrãrile sale (în costum de pescar) triste sau vesele, în funcþie de prada capturatã, °i felul tacticos în care î°i lua micul dejun; pâine °i slanã afumatã, ceapã °i câte o "°tamplã" de pãlincã datã cu repeziciune pe gât. Nici certurile amicale cu Trian Iancu (Dumnezeu sã-l ierte) n-am sã le uit, nici bãþo°enia cu care-l înfrunta pe Zaharia Stancu cel care se amuza de þâfna °i verticalitatea sa ardeleneascã. Acum, Mi°a mã vizitează din când în când, la fel de vioi, purtând în geanta de vinilin (de fapt o mapã) manuscrisul capodoperei tradusã de el, "Zlatna", sau "Cumpãna dorului", poemul neamþului Martin Opitz, cãrturar de prestigiu internaþional. Ani de zile a °lefuit °i a tradus (a rãdãdit, zice Mi°a) aceastã bijuterie despre fabuloasa Transilvanie, îmbogãþind-o cu note de riguroasã valoare istoricã, demonstrând (dacã mai era nevoie) cine sunt cu adevãrat stãpânitorii vechii Dacii. Tot insistând °i bãtând la diferite u°i dupã sponsorizãri, Mi°a mi-a povestit cu umor cum a fost jefuit de un hoþoman care l-a urmãrit când ie°ea de la Banca Naþionalã, unde fusese tot dupã un ajutor, °i care °uþ, vãzându-i mapa de vinilin, i-a operat-o, bãnuind cã e plinã de milioane, °i l-a lãsat fãrã o parte din manuscrise. ªi-mi mai poveste°te Mi°a, cu tristã autopersiflare, cum se duce el acum, iarna, pe jos pânã la Casinã (la Cazinoul Vernescu a°adar), sã-°i ridice "raþia" de "bãtrân", 30 de ouã °i doi "fraþi Petreu°i". "Vedea-te-a°, Micule, alãturi de Fãnu°, pensionar, sã umblaþi °i voi, dacã vã vor þine picioarele, dupã ce umblu io"... Poemul tradus de Mihail Gavril este, ziceam, o bijuterie literarã °i nu înþeleg (de fapt, înþeleg!) de ce "juriul" (acela°i, cu mici rotaþii) scriitorilor nu l-a onorat cu un premiu. ªi nici Academia, din pãcate... Mihai Gavril scrie o poezie directã, clarã, clasicã °i fãrã mofturi stilistice. ªtie prozodie °i cunoa°te, din filã-n filã, poezia românã. E un descriptiv, un narator original, fãrã complexe, profund °i cu un vers calm °i elevat. Asta rãzbate °i din volumele sale "Prânz profan" sau "Rãdãcinã °i cer". Din pãcate, oameni ca Mi°a, cu iubire pentru scriitorii tineri, nu se vor mai na°te. Acum se practicã "dicteul automat" °i ideea cã "°i eu scriu poezii, dacã vreau". Scriu pânã °i computerele! ªi a°a-zisele "trupe" de cartier. ªi unii mini°tri. Mi°a, cu alura lui de Rebreanu matur (purtând o frizurã în consecinþã °i fiind din aceea°i zonã geograficã cu marele prozator), Mi°a, cu iubirea lui pãtima°ã faþã de aceastã Þarã, °i-a fãcut cu prisosinþã datoria. A venit în Bucure°ti sãrac °i va pleca sãrac. Poate fi îngropat ca Alexandru Macedon, cu mâinile afarã °i palmele desfãcute... Povestindu-mi, odinioarã, despre ciupeala unora sau altora, dupã abdicarea regului din '47,

când el era soldat de santinelã la Cotrceni, zicea: "Mã, Micule, io nici patu' dã fier pã care dormeam nu l-am luat acasã, de°i dormeam pã ni°te lãzi". Mi-e dor de Mihai Gavril °i-l rog sã mai scoatã o ediþie din acea "Zlatnã" a dãimuirii noastre.

Geo Dumitrescu

Geo Dumitrescu este unul dintre scriitorii contemporani a cãrui inteligenþã artisticã l-a fãcut sã cucereascã un loc distinct pe podiumul atât de disputat al literaturii române. Bucure°tean tipic, ironic °i singuratic, cel care, la 18 mai 2002 a împlinit 82 de ani, n-a fost ceea ce se nume°te un autor prolific. Avangardist prin vocaþie °i boem prin frondã, alãturi de Ben. Corlaciu °i Dimitrie Stelaru, ambii decedaþi prematur, a alcãtuit gruparea Albatros. Debuteazã spectaculos în 1941, cu un volum cuprinzând abia 14 poeme °i intitulat criptic "Aritmeticã". Prin 1945, într-un interviu acordat lui Ion Biberi din cartea acestuia intitulatã sugestiv "Lumea de mâine" (oare de ce nu se reeditează?), aflându-se în compania unor nume ilustre ale culturii noastre, precum Enescu °i Sadoveanu, poetul se remarcã prin originalitatea rãspunsurilor. Îmi amintesc cã zicea, la un moment dat, întrebat fiind în legãturã cu personalitãþile care îl farmecã în mod deosebit: "Îmi place domnul Lucian Blaga ca femeie °i doamna Lucia Sturza Bulandra ca... bãrbat"! Pe linia acestui umor de tip zeflemist se va înscrie, în timp, prin repetiþii, parcimonioasa sa operã poeticã. Prin anii '40, era, desigur, moda frondei °i a teribilismului importat din vestitul curent "dadaist" °i chiar Geo Bogza "oripilase" firile mai pudibonde cu celebrul sãu "Poem invectivã". Cele 14 poeme din placheta Aritmeticã sunt semnate cu pseudonimul Felix Anadam, tot din motive care þin de teribilismul vârstei, °i vor fi reluate, succesiv, în mai toate volumele care vor apãrea sub numele adevãrat: Geo Dumitrescu. La distanþe mari publicã: "Libertatea de a trage cu pu°ca" (observaþi insolitul titlu!), prin 1946 °i dupã 16 ani de "espectativã" tipãre°te volumul "Aventuri lirice". Poemele, de mari dimensiuni, se înscriu în linia aceleia°i luciditãþi ironice, programate, cu un discurs rafinat, dar cu clare trimiteri politice. Multã vreme, poetul a fost în centrul vieþii literare, ocupând postul de redactor-°ef la "România literarã", membru în Biroul de conducere al Uniunii Scriitorilor, pre°edinte al PEN Clubului, dacã nu mã în°el; în fine, a cunoscut o înaltã °tachetã socialã, cultivându-°i "singurãtatea", retras la Casa de creaþie de la Sinaia, unde devenise un "mit". Acolo l-am întâlnit de multe ori, era un pasionat jucãtor °i câ°tigãtor la jocurile mecanice (poker) °i în burlãcia lui "misterioasã" epata inimile poeteselor debutante sau mai zburdalnice. Era fermecãtor ca partener de conversaþie, mereu atent sã-°i menþinã virilã ironia cunoscutã, afi°ând o blazare ascunsã. ofensiv în atitudinile politice, dar practic, pânã la uimire, în privinþa bunãstãrii °i confortului personal. Prin anii '70 î°i cumpãrase o casã cu pomi fructiferi în curte, la Otopeni, °i sub uruitul continuu al avioanelor î°i scria "po°ta redacþiei", fabrica (vorba vine) "calvados", rachiu de mere adicã, bun fiindcã era pe gratis. Acolo l-am vizitat de câteva ori, împreunã cu Fãnu° Neagu, cu Vintilã Ornaru °i cu actualul miliardar Mihai Cârciog, pe atunci pe post de... fin al subsemnatului. La Otopeni veneau, din când în când, °i vechi admiratoare, sã-l vadã °i sã-i aline singurãtatea flãcãului tomnatic, care rãmânea mereu neîncãrunþit. Apoi, furia demolatoare i-a ras casa de pe suprafaþa pãmântului °i Geo Dumitrescu s-a retras °i mai mult în cochilia sa; a avut un °oc care era câte pe ce sã-i fie fatal, a stat departe, (a°a cum stã °i azi) de "tumultul" cetãþii °i de "zbaterile" vieþii literare pe cale de dispariþie. Imediat dupã revoluþie, prin 1992, m-a sunat sã-l ajut într-o chestiune de despãgubire. Am conversat doar la telefon, de°i a° fi vrut sã-l vãd, dar invitaþia n-a venit °i, astfel, mi se face dor de Geo Dumitrescu, de

inteligenþa °i agilitatea sa spiritualã, de ironia superioarã, de farmecul sãu absolut unic. E un poet de marcã acest Geo Dumitrescu °i e printre puþinii "bãtrâni" iluº tri rãmaº i în viaþã, uitaþi, probabil, sau dorind sã fie "uitaþi", un rafinat zãmislitor de metafore insolite, un novator, un practicant al simbolurilor stranii, un intelectual fin, un traducãtor remarcabil. Acum, Geo Dumitrescu mi se pare la fel ca "biciclistul" sãu pedalând neobosit, privind în urmã cu mirare °i spaimã dacã mai este sau nu urmãrit de "câinele de lângã pod" (titlu de volum), acel "câine" perseverent, care ne urmãreº te pe toþi, fãrã sã °tim...

Teodor Pâcã

Mulþã vreme dupã aterizarea subsemnatului în "Oraº ul prãbuº irilor" am trãit o spaimã de provincial cuminte la vederea unui "trio" de bãrboº i celebri prin nonconformismul °i boemia lor: Tudor George, Florin Pucã °i Teodor Pâcã. Cotizam fãrã sã mi se cearã o "sumiºoarã" echivalentã cu preþul unei vodci mari °i-i invidiam în secret cã pot fi atât de liberi °î fericiþi. Dupã un timp, miticizat rapid °i crescut la °coala academicianului Fãnuº Neagu, am devenit devenit prieten la cataramã cu amintiþii cavaleri ai risipirii. Aveau un cântecel, scris de Dumnezeu °tie cine, un fel de "imn" al disperãrii existenþiale concretizat prin celebrul umor al românului: "Viaþa nu-i decât o frunzã/ Ce pluteº te pe un lac/ Vine vântul °i-o alungã/ ªi-o suceº te, °i-o-nvârteº te/ Dupã plac". Ca o frunzã rãsucitã de vântul disperat al vieþii a fost existenþa scurtã °i tumultuoasã a poetului Teodor Pâcã, nãscut la Ploieº ti (deº i el mãrturisea cã e sibian!), la 1 ianuarie 1928. Absolvent de... "Maxim Gorki", Institutul de limbã rusã deci; atletic, frumos, cabotin °i cu o voce inimitabilã, scria poezii de irepro°abilã mãiestrie prozodicã. Venind, odatã, noaptea, de fapt mai spre dimineaþã, dupã un chef terminat pe la Gara de Nord, vrând sa se "rãcorească", a fãcut gestul nesãbuit °i pueril de-a sustrage o sticlã de lapte din celebrele suporturi de metal lãsate în faþa magazinelor alimentare. ªi tot dintr-o nefericitã coincidenþã, un sectorist l-a surprins în flagrant delict. A fost arestat °i, dupã câte °tiu, a stat o lunã sau douã în beciurile Miliþiei, perioadã în care n-a dus-o prea rãu, cucerind repede "tablagiii", cãrora le recita, cu vocea lui de stentor, versuri în româneº te °i în limba lui Puº kin. Era denumit "domnul poet" °i tratat cu deferenþã °i respect. Dupã consumarea pedepsei, cu tinicheaua legatã de coadã dar, mai ales, datoritã lipsei de "mesaj" a versurilor sale, n-a prea fost publicat în revistele de literaturã. Trãia din traduceri din clasicii ruº i, din generozitatea altor literaþi °i pictori °i din "împrumuturi" smulse de la Uniunea Scriitorilor. A rãmas celebrã "metoda" lui de-a cere împrumut bani lui Zaharia Stancu, la care se "rãþoia" întâi °i dupã câteva minute intra intempestiv peste el, în cabinet, cu un buchet de flori în mânã, silabisind actoriceº te: "Zahario, ce mult te-am iubit"... O vreme a locuit cu Florin Pâcã în subsolul unei clãdiri din strada Vasile Lascãr. Era o cãmãruþã de trei pe trei, traversatã de toate þevile posibile °i în loc de pat aveau o... masã de ping-pong. Pucã dormea sus, Pâcã jos, fiind mai greu (cam 100 de kilograme) °i în fiecare dimineaþã, cineva (niciodatã n-au aflat cine) le lãsa pe pervazul ferestrei, aflate la nivelul subsoului, o sticlã cu lapte bãtut! (O fi fost vreun coleg de "suferinþã"). Vrednicã de povestit este °i scena cu "hipnotizarea" lui de cãtre celebrul Iosefini. Acesta, spre a se da "mare", vroia sã-i demonstreze lui Eugen Jebeleanu ce fel de "talente" are, °i, în consecinþã, aranjase cu Pâcã sã se prefacã hipnotizat. Adicã, Pâcã, aflat cu totul "întâmplãtor" la o masã alãturatã, trebuia sã facã pe "adormitul" la comanda °i "pasele" celebrului iluzionist. Apoi, executa comenzile: "Pâcã, scoalã-te în picioare, Pâcã, vezi cã ai în faþã o baltã, Pâcã, cum face

coco°ul...". Contra sumei (altfel destul de importantã) de una sutã lei! Pâcã a respectat un timp convenþia. Eugen Jebeleanu, care fãcea pe naivul, ca sã-l desconspire pe Josefini i-a oferit lui Pâcã douã sute de lei. În seara urmãtoare, "mediumul" a executat vreo douã comenzi dupã care, a deschis ochii de hipnotizat °i întinzând un deget spre iluzionist a rostit ca pe scenã: "Gãinarule, dacã nu scoþi trei sutare te-am terminat". Teodor Pâcã a fost un poet parcimonios °i extrem de exigent. Poate °i o anumitã "lene", o nepãsare nativã, o atitudine indiferentã pentru destinul sãu poetic l-au fãcut sã scrie puþin. Are un singur volum, intitulat "POEZII", publicat în 1971, un volum de sonete (°i nu numai) °lefuite cu o minuþie extraordinarã. ªi balade de-o stranie frumuseþe are, °i a tradus ca nimeni altul din ruse°te (în special lermontov) °i a risipit, improvizând, mii de versuri de o remarcabilã sonoritate. Era un practicant al poeziei pure, un împãtimit al versului muzical. Un tulburãtor fior erotic rãzbãtea din unele pasaje, °i metafora frustrã, directã °i surprinzãtoare, conferã creaþiilor sale o notã de originalitate. La moartea lui, l-am privegheat alãturi de soþia sa °i de o vecinã, °i în timp ce goleam conþinutul unuei sticle de þuicã din Ardeal, de peste 60 de grade (aproape Celsius!), Pâcã fulgerat de un infact, întins pe o masã, îmbrãcat frumos, cu barba pieptãnatã °i cu picioarele atârnând peste tãblie, surâdea îngãduitor, strãmutat la "ieslele cere°ti". Pãrea mai fericit decât mine...
P.S. Dupã revoluþie i-a apãrut o antologie poeticã.

Tudor George

A fost reprezentantul cel mai de seamã al boemei bucure°tene, alãturi de Ghiþã Mãrgãrit, cu "sediul" la o vestitã tavernã cu nume exotic: Singapore. Era poreclit Ahoe, dupã strigãtul sãu, prin care-°i anunþa prezenþa vulcanicã, °i care strigãt a devenit, în timp, sloganul fanilor de fotbal. Ahoe, zicea el, "de care nimeni nu are nevoie", un vers din multele risipite cu dãrnicie prin a°a-zisele "Sonete aeriene". Dupã ce l-am cunoscut mai bine, a fost primul care m-a introdus în °tiinþa de a supravieþui cu bani puþini °i cu un efort relativ, în condiþia mea de provincial venit sã-°i consacre "geniul" în vãlmã°agul promiþãtor al capitalei. Exista în anii '60 credinþa cã numai în Capitalã te poþi realiza pe plan literar °i mulþi creatori tineri au evadat din provincie, atra°i de mirajul altfel amãgitor al Bucure°tilor. Ahoe m-a învãþat cum sã înnoptez în tramvaiul 26 care, pe vremea aceea, fãcea circuitul ora°ului °i, culmea, era încãlzit prin grija taxatorului. Tot el m-a purtat pe la felurite cenacluri literare unde, sub protecþia sa, puteam beneficia de "trataþii" cu cozonac, dulceaþã °i fursecuri aduse de octogenare iubitoare de poeþi °i poezie. El mi-a valorificat (vândut) în 5 minute una pereche bocanci soldãþe°ti °i 3 cãmã°i de "nylon" (la mare modã pe atunci), în Piaþa Matache, strigând în gura mare °i fãrã nici un fel de complex: "Ia cãma°a, neamule, cã nu se °tie când o mierle°ti"... A fost jucãtor de rugby °i antrenor, avea o staturã atleticã, °i-i plãcea sã "placheze" ma°inile mici sãrind cu abilitate pe capotã spre nãuceala bieþilor °oferi. Era extrem de discret în ceea ce prive°te viaþa personalã, avea mai multe domicilii, un "refugiu" sigur la casa mamei sale, undeva, pe Strada Gala Galaction, °i o mansardã pe Strada Paris. Era exploziv în manifestãri poetul nãscut la 3 martie 1926 în comuna Ulmeni din Ilfov, exploziv dar nu agresiv, îi plãcea "dezmãþul" verbal °i adeseori, prin cuvintele lui de°uchiate, oripila spiritele mai pudibonde. Azi, el ar fi "un dulce copil" pe lângã trivialitãþile pe care le suportãm graþie mass-mediei. Improvizator absolut genial, fãcea sonete "la comandã", le denumea "aeriene" în sensul cã le inventa °i ele... zburau ca fluturii spre nicãieri. ªi desenator bun era Tudor George, mi-a fãcut multe portrete la minut, ultimul °i cel mai scump pentru mine

creionat pe o faþã de masã de Olanda de la Braseria Bucure°ti, nãzbâtie artisticã soldatã cu un scandal cu miliþienii °i o amendã de 300 de lei. Pãstrez portretul, de°i Ahoe, fiind "inspirat" de Bachus, m-a fãcut sã semãn mai degrabã cu... Lucia Sturdza Bulandra. A fost un poet extrem de productiv Tudor George °i celebrele lui "Balade singaporene", ample °i pitore°ti (mulþi l-au asemuit cu Villon), au revigorat genul °i i-au conferit o binemeritatã aurã. Pitoresc în limbaj, folosind cu abilitate arhaismele, expresiile argotice °i deopotrivã neologismele, cu o tehnicã poetiã aparte care, de multe ori, contrazice improvizaþia, era un iubitor de forme fixe (de poezie, evident), un sonetist desãvâr°it, practicant al rondelului °i al gazelului. Cultivat °i bun cunoscãtor al limbii, Tudor George a fost °i "inventatorul" unor rime absolut insolite. Dintre volumele, multe la num
ãr, meritã amintite "Baladele singaporene", "Þara Migrenelor", "Sonetele aeriene", "Parfumul timpului". Tudor George frecventa restaurantul scriitorilor, la Madam Candrea, cum i se mai zicea, °i "spectacolele" sale de-o agresivitate studiatã, pline de aluzii politice °i chiar de "înjurãturi" directe fãceau deliciul asistenþei. A murit la scurt timp dupã revoluþie, tânãr încã °i la fel de productiv °i vivant. Odatã cu el s-a surpat unul dintre ultimii stâlpi autentici ai boemei bucure°tene.

Ion Bãnuþã

Poet de facturã muzicalã, originar din Arge°, nãscut în comuna Sili°tea la 7 februarie 1914. L-am cunoscut bine îndatã dupã sosirea mea în Bucure°ti (1965) °i era, dacã nu mã în°el, directorul Editurii pentru Literaturã. Avea o deschidere sincerã spre tinerii poeþi °i mulþi dintre cei care au debutat în deceniul °ase, în renumita colecþie "Luceafãrul" s-au bucurat de sprijinul sãu. Era pitoresc °i in scris, °i ca înfãþi°are. O coroanã de pãr înconjura chelia accentuatã a acestui poet generos °i prolific. Pãrea un pastor reformat trimis sã descopere noi credincio°i, noi poeþi. Majoritatea volumelor sale de versuri (°i au fost multe) le-a imaginat °i le-a adunat sub titlul simbolic de... "panoramã". Citez la întâmplare: "Panorama duhului meu", "Olimpul diavolului", "Panorama zugravului". Povestea adeseori despre tinereþe °i viaþa lui legãnatã de Cãile ferate; fusese ucenic la Griviþa °i apropiat de mi°carea comunistã. Se revedica, rareori, drept... ilegalist cu o anumitã ironie în glas. Cred cã afecþiunea pe care mi-o arãta era motivatã °i de faptul cã înainte de rãzboi fusese închis în penitenciarul de la Arad, având ca temnicer pe un oarecare Ancateu, "erou" de poem. De altfel, mai târziu, prin 1970, dacã þin bine minte, fiind în Arad, dupã douã zile de °ezãtori literare °i desfãtãri poetice cu celebra Cadarcã de Mini°, poetul Ion Bãnuþã (Ion Lãbuþã cum îl alintau apropiaþii) a þinut musai sã-l reîntâlneascã pe fostul sãu... torþionar °i sã mi-l prezinte. Lucru care s-a °i întâmplat. Spre deziluzia tuturor, personajul, pensionar acum, nu-°i mai aducea aminte decât vag de "clientul" sãu °i, la insistenþele întemniþatului a replicat: "nu vã mai þin minte pentru cã eu am pãzit mulþi vagabonzi!" Ion Bãnuþã a cultivat o poezie cu sonoritãþi folclorice, muzicalã. A fost, poate, singurul "suprarealist"... involuntar din literatura românã. Se mândrea cu faptul cã este membru al Academiei Tiberiene din Roma, un fel de instituþie culturalã particularã. A condus mult timp °i revista pentru sate "Albina". În ultimii ani ai vieþii, fostul "comunist" devenise un reacþionar notoriu °i-l "înjura" direct pe celebrul °i ve°nic încruntatul Popescu-Dumnezeu. Putea fi întâlnit zilnic în barul Athenee Palace ("Hai, la Athenee Palace/ Unde mult ne place"), în compania lui Kalustian, Carandino, Petre Þuþea °i alþi "fo°ti", unde forfecau de zor "politica" partidului. Cu puþin înainte de a pleca spre Olimpul panoramelor albe, m-a invitat la ªosea, iar fotograful revistei ne-a fãcut o duzinã de poze. A fost ca o premoniþie. Ion

Bănuþã rãmâne un poet adevãrat. Din numeroasele sale volume, sper cã cineva se va învrednici într-o zi sã alcãtuiascã o selecþie având ca motto acel vers de-o sublimã simplitate: "Mi-e dor de ea ca Nimãnui/ Ca unui vechi nomad de turma lui"...

Ioan Alexandru

Poet din stirpa aleasã a celor atin°i de aripa îngerului, acest ardelean cu fizionomia sa de copil °i cu ochii mereu veseli, este unul dintre scriitorii înzestraþi cu vocaþia de tribun. Îl întâlneam deseori înainte °i dupã revoluþie °i de fiecare datã mã alegeam cu o binecuvântare duhovniceascã °i cu un sfat: "Las-o mai moale cu sângele Domnului". Azi a° putea sã-i comunic cu "mândrie individualã" cã i-am urmat sfatul. Nu mai consum absolut nimic, ceea ce, trebuie sã recunosc, e nespus de plictisitor. A debutat spectaculos cu o carte de versuri de-o francheþe cuceritoare "Cum sã vã spun", student fiind încã, °i onorariul cuvenit l-a cheltuit ca un bun ardelean cumpãrând pentru bãtrânii sãi pãrinþi o ... bivoliþã.Gest care spune multe. Ioan Alexandru era un practicant al religiei ortodoxe, un credincios convind, cu ample cuno°tinþe de teologie, °tiutor de greacã veche °i de ebraicã, intelectual fin °i erudit. A studiat în Germania °i Grecia, a publicat pânã °i o Gramaticã a limbii ebraice. Familist convins °i cucernic, venea la Casa Scriitorilor de la mare împreunã cu cei 5 copii °i, în fiecare dimineaþã, îi punea sã spunã în cor "Tatãl nostru". L-am vãzut tot într-o dimineaþã plimbându-se singur pe o peluzã din faþa Casei Scânteii, cãlcând grijuliu °i gânditor iarba bogatã, pipãind parcã pulsul pãmântului ca un þãran autentic. De altfel, a rãmas un rustic în toate manifestãrile sale, cu o simplitate curatã °i cuceritoare de þãran, cu o seninãtate care uimea. Când vorbea, mai bine zis când "cuvânta", indiferent de subiect, o fãcea cu o transfigurare °i cu o patimã de mare orator. A fost, poate, singurul þărãnist care m-ar fi convins, la începutul anilor '90, °ã intru în partidul în care au fost toate rudele mele. Dupã tragicul accident vascular suferit în urmã cu câþiva ani, destinul l-a obligat pe el, românul pur-sânge, sã stea departe de Þarã, þintuit într-un scaun cu rotile. Viaþa este adeseori nedreapþã cu cine nu trebuie. Ioan Alexandru este un vârf de generaþie, un poet cu excepþionalã înzestrare, versurile lui au fiorul emoþiei autentice °i al sinceritãþii totale. Aplecat spre Istoria Patriei, a izbutit prin "Imnele"sale sã cristalizeze o adevãratã Epopee Naþionalã (termenul este pentru unii perimat), o amplã simfonie geopoliticã a provinciilor române°ti, o sublimare a miturilor noastre. Tonul grav °i frustetea voitã a limbajului poetic, metafora surprinzãtoare, acceptarea fatalitãþii ca act ireversibil, trecerea lumii prin vãmile pustiei, raportul dintre om °i univers, fac din acest segment al creaþiei sale o adevãratã profesie de credinþã. Avea Ioan Alexandru o vitalitate °i-o tinereþe inepuizabile, un dor de-a cãlãtori prin Þarã, mereu uimindu-se. Mãrturisea cã-i este teamã cã nu va avea timpul pãmântesc necesar sã vadã tot ce-i de vãzut. Ce trsit °i îndurerat trebuie sã fi fost el, acolo, într-o Þarã strãinã, departe de miresmele °i culorile miraculosului Maramure°. Poetul nãscut la 25 decembrie 1942 (ziua de Crãciun!) în satul Topa Micã din judeþul Cluj, este alãturi de Goga, Blaga, Emil Isac °i Mihai Beniuc, un reprezentant strãlucit al liricii ardelene°ti. A murit în Germania dar a fost înmormântat în Maramure°ul pe care-l iubea nespus.

Gabriel Iuga

În intervalul anilor '60-'70, dintr-o neao°ã iniÞiativã, a apãrut în constelaÞia liricii române°ti o ploaie de (stele) IUGA! Cel autentic (Ion Iuga) se bucura de aceastã proliferare onomastiã, de la Gabriel la... NORA IUGA. Când am aterizat la Bucure°ti, în perioada "migrãrilor" din provincie spre mirajul Capitalei, printre primii mei prieteni a fost Gabriel Iuga. Era, pe atunci, burlac °i boem, stãtea pe undeva pe str. Frumoasei, sus, la o mansardã, °i, din motive pe care nu mi le explic, pentru a intra în odaia lui, trebuia sã treci o "punte" (o scândurã) suspendatã între douã ferestre aflate la etajul 7! Riscantã întreprindere. Gabriel Iuga are o biografie pitoreascã: era, în continuã zbatere existenÞialã, prieten la cataramã cu un alt poet, Marius Vulpe, fost aviator °i "bucãtar". Tot Gabriel, împreunã cu înca patru confraÞi, a participat la prima grevã a foamei (1972), desfã°uratã (ca sã zic a°a) pe vremea rãposatului, în curtea Uniunii Scriitorilor de la °osea. Dupã terminarea grevi, toÞi participanÞii au primit câte o slujbã. Gabriel Iuga a rãmas... boem °i, o vreme, burlac. Poet de finã intuiÞie, modern în expresie, cenzurat °i cu finã °tiinÞã a metaforizãrii, a publicat mai multe cãrÞi de versuri: "Înstrãinãri", "Înfã°urat în flacãrã", "Cãma°a de trandafiri", "Neoromantica". Nãscut la 1 noiembrie 1942, în Bucure°ti, din pãrinÞi ardeleni, Gabriel Iuga fãcea studii filosofice. În a°a-zisa perioadã de "boemã literarã", nu-°i irose°te vremea °i scrie °i tipãre°te 7 cãrÞi de prozã; 4 romane °i 3 volume de povestiri, ultimul apãrut recent °i intitulat "Vecinãtatea pustiului". Cum ziceam, de°i citadin ca obâr°ie, Gabriel Iuga migreazã spre zona miraculoasã °i spectaculoasã a naturii încremenitã în frumuseÞe, developeazã stãri, sensibilizeazã cu desene fine ochii °i inima cititorilor. Recuzita modernã, limbajul alert °i elevat, tehnica poeticã diversã îl recomandã drept un autor de introspecÞie romanticã. Nimic din "dezordonata" sa viaÞã civilã (a fost °i boxer!) nu rãzbate în poezia pe care o cultivã cu eleganÞã °i religiozitate. e ciudat (sau, poate, dimpotrivã) cã acest fost "grevist" necruÞãtor cu formele dicatoriale ale regimului ceau°ist, este, azi, un om de stânga. N-a încercat, spre onoarea lui, sã-°i aroge drepturile sau pretenÞiile de... dizident, n-a speculat în favoarea sa aceste atuuri. A°ezat la casa lui, modest, dar harnic, a fost °i este prezent în presa post-revoluÞionarã, menÞinându-°i poziÞia. A°tept un nou volum de versuri de la Gabriel Iuga, pe care sã-l citim la Breaza (°tie el de ce), în luna când toamna ameÞe°te aerul cu mirosuri de... prune transformate în Þuicã. De°i subsemnatul s-a cam lãsat de obiceiul dãtãtor de inspiraÞie...

Damian Ureche

Poetul, nãscut în comuna Slãtioara -Vâlcea (o fi localitatea de ba°tinã a lui Dinu Sãraru?), °i-a fãcut ucenicia literarã la Arad, unde s-a stabilit dupã terminarea stagiului militar. Am frecventat acela°i cenaclu literar "Ioan Slavici", alãturi de Ion Cocora, Dimitrie Rachici, Darie Magheru, Corneliu Omescu °i am debutat, ambii, in ziarul "Flacãra ro°ie". Am fost bun amic cu Damian Ureche °i, în ciuda "rivalitãÞii care, de fapt, se concertiza în... cine publicã mai des în gazeta localã, eram companioni nedespãrÞiÞi °i aprigi amatori de "°ezãtori literare", mai ales prin vestitele podgorii ale Mini°ului. Considerat un talent autentic, nefinisat, fostul muncitor la Parchetul Silvic, tipograf, corector °i, în final, redactor, a fost ajutat sã-°i termine studiile liceale °i universitare. Era nãbãdãios °i ve°nic pus pe glume, se strãduia, alãturi de mine, °ã înveÞe regulile prozodiei de la un vârstnic poet, Alexandru Popescu Negurã, care ne obliga (vorba vine) sã scriem pânã °i... glosse! Damian Ureche avea un talent de a improviza ie°it din comun °i fermeca asistenÞa cu versurile sale sentimentale, dare extrem de îndrãzneÞe. De altfel, aceastã

"pasiune", de-a fascina auditorii în medii patronate de zeul Bachus, i-a fost, se pare, în cele din urmã, fatalã, dupã o perioadã, Damian Ureche s-a mutat la Timi°oara, mediu literar mai elevat, unde a lucrat la revista "Orizont" °i a devenit poetul cel mai "renumit" al urbei. Spirit nelini°tit, face o primã tentativã de a rãmâne în strãinãtate, prin trecerea frauduloasã a frontierei, tocmai când era realizat din punct de vedere literar. Dupã o vreme, se întoarce in Þarã, este tratat cu înÞelegere, dar obsedat de acela°i gând, încearcã o noua "evadare", de data aceasta, mi se pare, prin... cãsãtorie. L-am intrebat prieteneste, nedumerit, ce anume îl îndemnase la un asemnea gest, dar n-a fost în stare sã-mi ofere o explicaÞie plauzibilã. Poate cã, în ambele tentative, era o fãrâmã de... teribilism °i frondã puerilã. Nãscut, cum ziceam, la Slãtioara la 2 septembrie 1935, Damian Ureche a murit (dupã unii în condiÞii ciudate) în 1991, pare-mi-se. Un autor din Timi°oara i-a consacrat un fel de "biografie", apãrutã în tiraj restrâns. A fost un poet de mare originalitate, un poet al clamãrilor duioase, un sentimental excelând în poezia de esenÞã intimistã; muzical °i inventiv. A publicat numeroase volume de versuri, printre care "InvitaÞie la vis", "Spectacolul privirii", "Noapte de zile mari", °i a fost laureat cu meritate premii. A scris °i un roman extrem de original ca formulã stilisticã "PrinÞul marelui puÞin", o reflecÞie poeticã despre eterna poveste a dragostei. Nu l-am mai vãzut pe Damian Ureche dupã evenimentele din decembrie °i nici n-am înÞeles prea bine din ce motive viaÞa lui personalã a plonjat în diperare, într-o distrugãtoare avalan°ã. De el mã leagã amintirea tinereÞii, candoarea proiectelor de "glorie" literarã, numeroase întâmplãri generatoare, azi, de melancolii °i regrete. Sunt mulÞumit cã mulÞi admiratori timi°oreni nu l-au uitat °i cã au înfiinÞat o fundaÞie care-i poartã numele °i din iniÞiativa cãreia, într-o zi, se va tipãri o selecÞie din sensibila sa operã poeticã.

Gheorghe PituÞ

La 1 aprilie 2000, poetul nãscut la Sili°tea Beiu°ului ar fi împlinit 60 de ani. A fost unul dintre cel mai talentat scriitori al generaÞiei anilor '60, nãscut în inima Ardealului °i bãtând la Poarta Cetãþii spre împlinirea destinului literar. Gheorghe PituÞ °i-a pãstrat stema sa de Þarn autentic cu mândrie °i nobleÞe, era bun °i profund moral (în înÞelesul superior al cuvântului) °i obâr°ia sa Þărãneascã l-a obsedat °i i-a platinat poezia. Visa sã-°i cumpere o turmã de oi, care sã-l scoatã din sãracie, °i o casã la Þarã visa, în marginea unei pãduri. Dupã absolvirea Facultãþii de Filologie la bucure°ti (o începuse la Cluj), Gheorghe PituÞ a fost angajat la "România literarã" °i, mai apoi, la "ViaÞa românească". O vreme a beneficiat de o bursã în Germania (cea de Vest) °i aici, ca sã facã rost de un ban în plus, a muncit, sãpând grãdina unui neamÞ cu dare de mânã. Povestea cu plãcere episodul, fãrã sã-l comenteze, cum neamÞul, dupã douã zile de "supraveghere" discretã, în care ceilalÞi doi colegi, tot studenÞi, se fãceau ã sapã, i-a chemat seara, le-a achitat suma °i a zis:"Voi doi nu mai veniÞi mâine, rãmâne numai dânsul". Adicã PituÞ, care, ca orice ardelean serios, sãpase vârtos, depãsind norma, ca un... neamÞ. A fost unul dintre cei mai buni prieteni ai mei, un fermecãtor conviv si tovarã° de spulberat nopÞi, un povestitor uluitor cu talente actorice°ti °i cu umor. Surâdea îngãduitor la ironiile mele nu întotdeauna inspirate. Înainte de a împlini 45 de ani, a decis sã ofere o masã la restaurantul Casei scriitorilor, o masã bogatã, ca la o nuntã, °i, întrebându-l nedumerit, ce vrea sã însemne asta, mi-a rãspuns cu tristeÞe: "Cine °tie dacã mai apuc 50!" A fost o premonitie stranie, °i, în acel moment aniversar, probabil, Gheorghe se simÞea despãrÞit de cele lume°ti. A mai trãit 10 ani. Poetul Gheorghe PituÞ, ziceam, este un talent

viguros °i extraordinar de actual. Posteritatea sa imediatã îl înalþã în rândul stelelor fixe pe cerul liricii române°ti. A debutat cu volumul "Poarta cetãþii", apoi a publicat "Ochiul neantului", "Fum", "Cine mã apãrã" °i un volum în colecþia "Cele mai frumoase poezii". Colecþie dispãrutã azi din preocupãrile Editurii Albatros, din motive pe care nu mã strãduiesc a le înþelege. Subtil °i viguros, prfund °i muzical, Gheorghe Pituþ a cultivat o poezie a singurãtãþii meditative, o ve°nicã uimire privitã prin "ochiul neantului", o distilare a "fumului" care ne urcã spre împãrãþia "stelelor fixe". Sonetele lui, de-o claritate absolutã, de-o muzicalitate blândã, sunt adevãrate perle lirice: "Spuneam cã-n loc de-a fi poet/ Mai bine-a° fi-nvãþat sã-not/ Un Sfinx e universul tot/ Însã dinamic °i atlet". Universul, ca un Sfinx dinamic, e perceput cu un fatalism acceptat, mi°carea lumii e perpetuã °i implacabilã, "poporul este cel mai mare", În duhul na°terii noastre stã °i veghează "spiritul latin", un om este ca o casã, copiii sunt comparþi cu aurul °i argintul. Gheorghe Pituþ î°i "pãstorea" tribul sãu familial aprig °i cu devoþiune de vultur. Era de-o demnitate cum puþini o au si mai avea sentiment de preieten-frate egal cu devoþiunea. O datã, mai demult, fiind purtaþi, dintr-o confuzie (pe mine mã confundaserã, ca fizionomie, cu un arab), la Miliþie °i luaþi la întrebãri fãrã menajamente, Pituþ, cu calmul sau aproape... enervant, i-a obligat pe militieni, în final, sã ne transporte, (în crucea nopþii) spre domiciliu cu... ma°ina de serviciu °i cu scuzele de rigoare. A fost (adicã este) °i un prozator de excepþie, cartea lui despre fabulosul motan Maciste e o splendidã parabolã socialã. Încerc sã nu fiu prea sentimental °i sã spun cã Gheorghe Pituþ va lumina, in posteritate, multã vreme, implacabil °i profund, ca poet; ma°inãria lui de iluzii °i fantasme înaintând spre generaþiile viitoare cu acela°i mers sigur. Gheorghe Pituþ n-a mai apucat 60 de ani. În clipele noastre de intimitate, mai în glumã, mai în serios, mã ruga "sã-l îngrop sub pãrul cel mustos" din grãdina casei din Sili°tea. Se odihne°te, acum, lângã un alt mare prieten, Nichita Stãnescu, la Cimitirul Bellu. Îi vizitez, din când În când, pe amândoi, atunci când vreau sã nu fiu prea singur. "Mi s-a fãcut teamã/ cã, neatent, o sã exprim/ vreun gând secret/ vreun gând virgin/ de care n-o sã pot da seamã"...

Marin Sorescu

Prin dispariþia sa prematurã am pierdut un posibil Premiu Nobel, ca °i în cazul lui Nichita Stãnescu °i Lucian Blaga. A fost ceea ce se nume°te un scriitor "total", practicând cu talent toate genurile literare. Marin Sorescu a terminat un liceu... militar, sintagmã care nu se potrive°te delicateþii °i alcãtuirii sale fragile. A murit de tânãr, rãpus de o necruþãtoare cirozã, tocmai el, care consuma alcool din an în Pa°te! Prin 1964, pe vremea cât eram profesor la o ªcoalã de surdo-muþi din ªiria (satul lui Ioan Slavici), Marin Sorescu, Nichita Stãnescu, Cezar Baltag °i Marcel Bresla°u au fãcut acolo o vizitã de documentare. Seara a avut loc o a°a-zisã "masã festivã", mai pe române°te un chef, cu vin de butuc °i taraf de lãutari bruneþi. Singurul care nu s-a prea atins de pahar a fost Sorescu care, dupã multe aluzii °i insistenþe, m-a convins sã-i arãt, în crucea nopþii, clãdirea în care se presupunea cã învãþase Ioan Slavici. A fost °i singurul care s-a culcat la o orã rezonabilã. Dotat cu inteligenþã artisticã de excepþie, Sorescu este un poet miraculos, divers °i mereu imprevizibil, un creator de lumi fabuloase, un revitalizator de mituri autohtone (°i nu numai), un virtuoz care a °tiut sã-°i valorifice extraordinarul talent, impunându-l pe plan european. Era sfios °i destul de tãcut (depindea de anturaj), avea umor subþire °i replicã spontanã. A debutat cu o carte de

parodii, a abandonat (poate voit) versul clasic pentru a se feri de "poezia lene°ã", a inventat un "stil", a fascinat cititorii prin ironia finã °i francheþea °ocantã. Unii l-au asemuit gratuit cu Prever, chestie absolut falsã. Sorescu n-a avut °i nu are nimic din frivolitatea mondenã a franþuzului. El este un introspectiv bazat pe sensibilitatea memoriei, un împãtimit al satului, un povestitor °i creator de mituri. A scris °i a publicat mult Marin Sorescu, a cunoscut lumea °i a cãlãtorit prin ea nu ca simplu turist, s-a conectat mereu la valorile literaturii universale, a intervievat zeci de mari scriitori strãini, a cunoscut personalitãþi ale exilului românesc, a condus o revistã de presigiu ("Ramuri") °i, în ultima parte a vieþii, a fost ministru al culturii. În aceastã calitate a fost copios "înjurat" de ni°te neica-nimeni °i, mai apoi, stupefiant °i nu prea, de alte nume "ilustre" ale literaturii contemporane "iritate" de popularitatea europeanã a tenacelui oltean. S-a nãscut la 13 februarie 1936, în satul Bulze°ti (Dolj) °i a murit, dacã nu mã în°el, tot în februarie când urma sã împlineascã 60 de ani. A scris mult Marin Sorescu, poezie, prozã, teatru, cronici literare insolite, a tradus cu talent °i hãrnicie, a fost un adevãrat scriitor profesionist. Poezia sa se arcuie°te între sensibilitate sublimatã °i tragism, e directã, dar °i ascunsã, ca un submarin cu periscopul ridicat deasupra valurilor. Ciclul La lilieci (intraductibil din pãcate) este o frescã fascinantã °i pitoreascã a satului oltenesc, cu o limbã savuroasã °i recompuneri mitice surprinzãtoare. E inutil sã în°ir titlurile volumelor (multe traduse în limbile europene), e inutil sã amintesc savuroasele sale piese de teatru. Sorescu este, probabil, unul dintre cei mai citiþi autori români. Trebuie consemnat volumul "U°or ca pianul pe scãri", o suitã de eseuri °i a°a-zise cronici literare de un farmec inegalabil. În urma poetului dispãrut prematur au rãmas °i numeroase tablouri, picta cu pasiune °i talent, °i numeroase scrieri inedite, care au vãzut lumina tiparului prin grija °i devotamentul soþiei sale. L-am parodiat copios, ca pe orice poet de talent, dar niciodatã nu mi-a repro°at °i nici n-a abordat acest subiect, spre iritarea mea. Într-o zi, la casa Scriitorilor, restaurantul dispãrut azi, s-a a°ezat la masa mea °i a bãut un pahar de bere. N-a stat multã vreme, nu suporta fumul, rumoarea °i agitaþia confraþilor. La plecare, corect ca un neamþ, mi-a lãsat pe masã 4 lei, jumãtate din costul sticlei de bere. N-am fost unul dintre apropiaþii lui, dar m-a uimit cu tenacitatea sa... ardeleneascã °i cu talentul mereu proaspãt.

Rusalin Mure°anu

Mã leagã o veche prietenie de acest "piu de moþ" nãscut la 9 februarie 1932 la Pãiu°eni, un cãtun de la poalele Munþilor Zrandului în care am copilãrit °i eu o vreme. Am fost de asemenea colegi de °coalã pedagogicã (Dimitrie Þichindeal) la Arad, el în ultimul an fiind, deja, recunoscut ca "poet local", eu în anul întâi. Mai apoi, m-a îndemnat °i m-a ajutat efectiv sã vin °i sã rãmân (sã rezist) în Bucure°i, pãrãsind definitiv meleagurile ardelene. Rusalin Mure°anu s-a "retras" benevol din viaþa literarã °i incursiunile lui în mediile scriitorice°ti erau din ce în ce mai rare. Prin 1965, anul în care am venit în tumultosul Bucure°ti, Rusalin era o figurã remarcãbilã, o prezenþã cu putere de influenþã °i toate relaþiile de conjuncturã mi le-am fãcut datoritã prieteniei ce mi-o purta. Era cunoscut la radio, la Uniunea scriitorilor, la reviste °i dupã ce m-am instalat un timp în locuinþa sa din strada Berzei, prin dreptul cãreia treceau toate tramvaiele capitalei, am început o colaborare menitã sã ne asigure traiul zilnic. Sursa principalã de existenþã erau publicaþiile militare conduse în acea vreme de colonelul Miticã Rãdulescu care ne publica cu generozitate "montaje literare" dedicate osta°ilor ce urmau sã le "interpreteze" cu festivismul de rigoare. Am scris despre aviatori °i vânãtori de munte, despre grãniceri °i marinari, am strãbãtut împreunã aproape întreaga þarã, "în

documentare", am incasat bani buni la vremea aceea, relativ u°or, având ambii u°urinþã de a versifica. Rusalin Mure°anu a fost coleg cu Labi°, cu Tomozei, cu Andriþoiu, a urmat cursurile celebrei ªcoli de literaturã °i era considerat drept un talent autentic. A debutat de tânãr cu volumul "Puil de moþ", un poem în prozã în care dovedea reale virtuþi prozodice °i mult umor. Dupã câþiva ani, a publicat "La marginea câmpiei" °i "Amiezile veacului", volume de versuri în nota poeziei tradiþionaliste, sincerã °i u°or naivã. Viaþa n-a fost prea generoasã cu poetul extrem de senibil °i retractil ca un melc °i, dintr-un abandon aproape inexplicabil, Rusalin Mure°anu s-a inchis în sine °i n-a mai fost interesat de apariþii editoriale. Este unul dintre cei mai virtuozi autori pentru copii, volumele sale "A venit un cocstârc", "Aventurile lui Singur-Eu", "Nelu Mititelu", fiind tot atâtea reu°ite ale geniului. A scris (nu °tiu dacã l-a °i terminat) un roman cu nuanþe autobiografice °i a tradus cu mânã sigurã din literatura maghiarã. Poet de spontaneitate, romantic °i preocupat de frumuseþea imaginii, excelează în pasteluri °i poeme de dragoste. Rusalin Mure°anu are o temeinicã "°coalã de prozodie", este cultivat, are simþul umorului °i o sensibilitate aproape maladivã. Un dezarmat în faþa duritãþilor vieþii. Poate din aceastã pricinã s-a retras în singurãtatea lui meditativã, °i-mi repro°ez faptul cã n-am încercat, sau n-am izbutit sã-l extrag din aceastã recluziune. Nu-mi vine sã cred cã nu l-am mai vãzut de ani de zile, cã vorbim rar la telefon, ca °i cum am trãi în Þãri diferite. De altfel, acest fenomen de "înstrãinare" a scriitorilor, de "risipire" a ob°tei, s-a materializat mai ales dupã decembrie 1989, °i e pãcat. Poet al unei generaþii cu nume de rezonanþã, Rusalin Mure°anu rãmâne în istoria literarã un reprezentant al lirismului ardelenesc °i un remarcabil scriitor pentru copii. S-a stins din viaþã în anul acesta °i cu tristeþe °i durere am rostit ultimele cuvinte la catafalcul sãu.

Ion Iuga

Dispãrut prematur, maramure°anul nãscut la Sãli°tea de Sus se autodefinea cu finã ironie "sunt cel mai frumos bãrbat din Nord" °i nu era prea departe de adevãr. Avea o nelini°te atipicã ardelenilor °i ancorarea lui în Bucure°ti a fost o nãzuinþã îndelung râvnitã de mai toþi poeþii "provinciali", convin°i cã numai în Capitalã î°i pot realiza destinul poetic. L-am cunoscut încã din vremea când hãrnicea la revista "Familia", condusã de Alexandru Andriþoiu, publicaþie care reunea în redacþie nume prestigioase °i colaboratori la fel, dacã vom aminti cã acolo au fost efectiv angajaþi Ovidiu Cotru°, Radu Enescu, Francoise Pamfil. Era un protejat al generosului °i extraordinarului poet Andriþoiu °i, în calitate de redactor, bãtea þara în lung °i-n lat în cãutare de noi talente. Am publicat °i eu în "Familia" °i am tras câteva chefuri de pominã cu Ion Iuga, conviv de plãcut, fin degustãtor de horincã. L-am auzit "þipurând" de multe ori, mai apoi, când a venit la Bucure°ti, exersa în restaurantul Casei Scriitorilor spre "enervarea" poetului Eugen Jebeleanu care nu gusta asemenea manifestãri... primitive. Chiar Zaharia Stancu mã admonestase odatã cu francheþea sa ironicã: "De ce nu te duci dumneata, domnule Micu sã þâpure°ti cu Iuga pe malul Herãstrãului? De ce?" Era greu de rãspuns la o asemenea întrebare °i propunerea, realizatã, n-ar fi avut nici un haz. Când se întâmpla sã "cadã" în Bucure°ti un alt maramure°ean °i "as" al þâpuiturii, pictorul Mihai Olos, abordarea melodicã era de neoprit. Ion Iuga a fost un poet tradiþionalist, în sensul bun al cuvântului, modern în expresie, cultivând imaginea durã, cu sonoritãþi aspre dar °i cu nea°teptate duio°ii. În volumele sale de referinþã, Almar, Irosirea zãpezilor sau Þara fântânilor, nota liricã e gravã, solemnã, lipsitã de retorism. Recreează atmosfera satului maramure°ean, cu tradiþiile unice, cu invocarea "umbrelor strãmo°ilor uitaþi", °i evocarea blândã a mediului familial.

Sunt deopotrivã versuri de un bun gust patriotic (cuvânt dezavuat azi), valorificări ale miturilor populare. Era iubitor de viaþã °i de prieteni Ion Iuga, mereu îndrãgostit (pânã la cãsãtorie), mereu în cãutarea unei noi "aventuri" literare, devotat ideii de poezie, acomodându-se destul de greu la meandrele °i capcanele vieþii bucure°tene. A rãmas pânã la ultima clipã a vieþii un frust, un nostalgic al însoritului °i melancolicului Maramure°, încremenit în tãceri de piatrã °i strãjuit de turlele bisericilor de lemn. Poet născut la 6 ianuarie 1940, Ion Iuga rãmâne o voce aparte, originalã, °i destinul sãu poetic a fost, din pãcate, întrerup tragic la o vârstã când putea sã dea mãsurã incontestabilului sãu talent.

Ion Sofia Manolescu

Copil din flori, poetul născut in satul Horia din þinutul Neamþului, la 24 noiembrie 1909, era pecetluit de "sancta naivitas", o naivitate absolutã, o candoare aproape puerilã. Mereu surâzãtor, mereu mirat, cu inimitabilul sãu accent moldovenesc, nea Soficã avea aerul unui þãran venit sã se pozeze la ora°. Am locuit în acela°i cartier, Militari, °i era în stare sã mã a°tepte ore lungi nãdãjduind sã mã desprind de masa de la Uniunea Scriitorilor, întrebându-mã resemnat: "Nu merjem acasã, coane Mir°ulicã?". N-am înþeles niciodatã de ce vroia sã cãlãtorim împreunã spre casã cu ma°ina, cu metroul sau, de cele mai multe ori, cu taxiul. Sofia Manolescu a fost "de toate": ucenic de brutar, "acrobat" la un circ particular din Buzãu ("fã°eam salturi mortali di scuipau în sân cucoanili!"), apoi a urmat o Facultate de Agronomie °i a primit diploma de inginer. A debutat de timpuriu, publicând în gazete de provincie, afiliat unor grupări cu iz avangardist, practicând o poezie cu accente de catifelatã revoltã, cu puternice nostalgii agreste. povestea cu plãcere din copilãria lui de copil sãrman, °i, mutat în Bucure°ti, funcþionând într-o comunã din apopiere, a rãmas nealterat de "perversitãþile" ora°ului. I-am fãcut multe farse lui Sofia Manolescu (Dumnezeu sã-l odihneascã în grãdina Lui), dar cea mai izbutitã, dacã vreþi, a avut un efect benefic asupra sãnãtãþii sale. El venise de pe front cu o boalã de piele complicatã (During Broka, parcã), un fel de iritare a epidermei care-i producea sâcâitoare mâncărimi. Dându-mã mare specialist în materie °i °tiindu-i proverbiala zgârcenie, i-am spus cã printr-un mic efort financiar °i de dietã poate scãpa de maladia nepotolitã de medicii consultaþi pânã atunci. Pentru asta va trebui sã consume cel puþin douã sticle de Biborþeni pe zi °i o jumãtate de litru de zeamã de varzã crudã, cu multã sare. Nea Soficã mi-a urmat sfatul °i, spre umirea medicilor, dar mai ales a subsemnatului, s-a vindecat definitiv. Fiind director la o ªcoalã agricolã de la þarã, un pãrinte i-a facut cadou un purcel jigãrit, "°el mai di pi urmã" (adicã cel mai mic, ultimul fãtat). Nea Soficã l-a crescut °i hrãnit, pânã când godacu a fãcut una sutã kilograme. Era bând °i-l însoþea, fidel, peste tot. Într-o zi, când poetul s-a deplasat cu treburi în Capitalã, colegii "inventivi" au sacrificat bietul animal °i l-au a°teptat, sub pretextul unei zile onomastice, cu un chef zdravãn, dominat de mari hãlci de fripturã. cam pe la sfâr°itul festinului, nea Soficã a întrebat "unde-i °el mai di pi urmã, Gâþi°or?", cã a°a îl botezase, °i i s-a raspuns cu cinicã deta°are cã e... "în farfurie"... De atunci, n-a mai gustat carne de porc... Proverbialã rãmâne °i cãlãtoria lui în Italia, "scandalul" fãcut la Paris când a intrat, din eroare, la un film cu lesbiene °i a pretins sã i se restituie banii. ªi povestea cu americanca bogatã care °i-a uitat portmoneul cu dolari într-o cabinã telefonicã, °i goana poetului lefter dupã neglijenta reprezentantã a capitalismului, spre a-i restitui suma. Pãstrez °i

acum cererea adresatã lui Traian Iancu, directorul Uniunii Scriitorilor, în care solicita acordarea unui "consum de protocol", pentru a-l folosi la... întâlnirile cu cititorii. A fost un suflet mare °i pur, un "poet al cartofilor", a scris versuri de excepþie despre aceastã legumã de bazã a tranziþiei actuale. Ciudatã este discrepanþa dintre aerul sãu vetust, "þãrãnismul" sãu nealterat °i modernitatea poeziilor. Era un poet de sugestie, cu un limbaj modern, cu o viziune surprinzãtor de actualã. Dupã volumele de debut, dominate de un pã°unism, migrând spre poezia de avangardã, "Odihnã neagrã", "Muntele ascuns", în ultimii ani ai lui Ion Sofia Manolescu °i-a schimbat registrul poetic rezonând superior °i cu subtilitãþi nea°teptate. Are un volum care se nume°te "Între mine omul °i voi cartofii" °i altul, mi se pare cã ultimul, intitulat, sugestiv, "Ultima pãlãrie". A fost un poet adevãrat Ion Sofia Manolescu °i un om de o rarã delicateþe, prieten fidel, care prin jocul sãu "merjem acasã, coane Mir°ulicã?" m-a fãcut de multe ori sã mã ridic de la masa cu otrãvuri bachice. Acum, subsemnatul s-a lãsat de sportul practicat odinioarã °i nici crâ°ma scriitorilor nu mai existã °i nici noi nu mai °tim unii de alþii nici mãcar când murim, °i nici atmosfera aceea, de final de boemã, nu mai este. Pe noi, scriitorii, tranziþia ne-a lovit în moalele capului, ne-a pauperizat nepermis de ru°inos. Suntem ca ni°te stafii, îmbrãcaþi în costume negre, "de protocol", a°teptând sã migrãm, aliniaþi °i tãcuþi, spre parcela sãracilor de la Cimitirul Strãule°ti doi...

Traian T. Co°ovei

L-am cãutat cam o sãptãmânã pe încã tânãrul °i rebarbativul °i nonconformistul poet care debuta spectaculos (fie °i prin titlu) în anul 1979 cu volumul "Ninsoare electricã". Mai apoi, împreunã cu încã patru confraþi mânaþi de acelea°i ambiþii, alcãtuind un "program poetic"... revoluþionar (în sensul novator al cuvântului), Ion Stratan, Mircea cãrtãrescu, Florin Iaru, a semnat un volum colectiv. Titlul (americanizat!) era la fel de °ocant: "Aer cu diamante". L-am cãutat ziceam °i l-am gãsit, sperând sã obþin un plus de spectaculos în creionarea unei scurte biografii. Pentru a avea o imagine mai clarã a evoluþiei sale poetice °i fiindcã nu posedam în casã decât douã cãrþi ale parodiatului, am apelat la librãria de pe lângã Muzeul Literaturii °i i-am cumpãrat volumul "Mikey Mouse e mort" la preþul actual al unui ou. Adicã 900 de lei în cap!
Incredibil, dar adevãrat. A°adar, Traian Co°ovei pe care cred cã l-am cunoscut în casã la Nichita, prezentat cu laudele de rigoare, °i mai apoi la celebra crâ°mã, azi defunctã, de la Casa scriitorilor, era un tânãr blond, respectuos, subþire °i timid. Vreau sã adaug cã am apelat °i la o bibliotecã publicã, printr-o cuno°tiinþã, care, mi-a trimis un volum intitulat: "Banchetul toamnei". Am început sã-l citesc °i, dupã o vreme, în ciuda faptului cã versurile erau surprinzãtor de moderne °i de proaspete, aveau ceva, ceva... care nu mergea, nu rima cu Traian T. Co°ovei! Am întors coperta °i am mai citit odatã numele autorului, Trian Co°ovei (fãrã "T", tatãl poetului): reporter frenetic °i harnic °i, dupã cum aveam sã constat, târziu, un poet talentat. De unde °i confirmarea proverbului cu a°chia °i cu gardul. Deci, domnilor iubitori de poezie, Traian T. Co°ovei a vãzut lumina zilei (termen obligatoriu în cazul poeþilor moderni°ti!) în chiar Micul nostru Paris la 28 noiembrie 1954. În aceea°i lunã °i în aceea°i zi cu poetul Corneliu Vadim Tudor. A debutat, cum ziceam, spectaculos, a fost însurat "oficial" de trei ori °i neoficial de câte ori a vrut. Are peste zece volume publicate, un premiu al Academiei, unul al Uniunii Tineretului Utecist, vreo douã ale Uniunii Scriitorilor °i a°a mai la vale. E un poet bun, spontan,

cu umor °i cu spirit de grup. Unii ar fi tentaþi sã zicã... "ga°cã". Nichita îl iubea mult, îi plãcea amestecul sãu de timisitate °i þâfnã, ostilitatea °i fronda poeticã, într-un cuvânt, originalitatea talentului sãu. Pe de altã parte, Traian T. Co°ovei se simþea atras de generaþia mai "bãtrâioarã" °i avea curajul sã "combatã" cot la cot cu îcercaþii degustãtori de licori alcoolizate (de la votcã la... orice) fãrã sã capoteze. Scrie o poezie de esenþã citadinã, cu frondele generaþiei optzeciste, cu umorul de rigoare, cu o anumitã doza de sexualitate, cu lirism °i catifelatã sensibilitate.
E un poet acest Traian T. Co°ovei, dovadã cã poate fi parodiat, °i dupã ce-°i va reglementa starea de burlãcie, va trece la definitivarea operelor de maturitate. Deocamdatã, stimulat de caniculã, m-a incitat sã-i citesc penultimul volum intitulat: "Luminã de la frigider", volum pe care-l recomand °i "reformatorului" în materie de "consum casnic" Radu Berceanu (fost anticar!)

Traian Iancu

Despre Traian Iancu, director administratov al Uniunii Scriitorilor °i al Fondului Literar, se zicea cã dacã nu exista, ar fi trebuit inventat. Aserþiuni de circumstanþã. În orice caz, timp de peste 30 de ani, Iancu a fost "tãticul" financiar al condeierilor români "fãrã deosebire de sex °i naþionalitate". Bãiatul de þãran sãrac din Fãget, avea stofã de "domn" °i, format în preajma lui Petru Groza, a rãmas, pânã la moarte, pãtruns de respectul faþã de °efi °i importanþa... protocolului. Avea ve°nic la buzunarul de la piept un colþ de batistã albã, apretatã, °i era zilnic ras "la sânge". ªi cravate asortate avea, alese de soþia sa, o mare actriþã de operetã, Virginia Romanovschi. El se nãscuse la 8 mai 1923, de ziua Partidului Comunist, °i se mândrea cabotind de aceastã fericitã coincidenãt. Era omul bun la toate, irepro°abil executant, indispensabil °i ambiþios. A fost cel care dãdea (aproba) bani sub formã de împrumuturi sau ajutoare tuturor membrilor ob°tei, °i pe holul Uniunii Scriitorilor de la ªosea, (azi sdeiul PSD), se perindau zilnic zeci, dacã nu sute de ale°i ai muzelor. I-a fost fidel pânã la devoþiune lui Zaharia Stancu, pre°edintele cãruia el °i subsemnatul îi ziceau Padi°ahul, iar autorul Desculþului "presat" de camarila din jurul sãu ne-a "dat afarã" pe amândoi de nenumãrate ori. Dintr-o eroare birocraticã (numãr de camerã gre°it), Jebeleanu a gãsit odaia de la Casa Scriitorilor din Neptun ocupatã de o... negresã care, pe deasupra, mai era °i goalã!. Negresa era o doctoriþã °i scriitoare africanã stabilitã în România, Kalanga Abdula (dacã nu mã în°el), °i în urma acestei confuzii am fost "înjuraþi" copios la telefon de "þuþãrul" pre°edintelui, un scriitor cu triplã naþionalitate Szasz Janos, intrigat °i aflat într-o stare de beþie eternã. Atunci a trebuit sã ne deplasãm "urgent" la mare, noaptea, cu demisiile scrise, °i când am ajuns, Eugen Jebeleanu s-a mirat serafic °i ne-a întrebat "cu ce ocazie" pe acolo! Imediat dupã revoluþia din decembrie, "revoluþionarul" °i "dizidentul" Dan De°liu, cel mai elocvent produs al proletcultismului stalinist, l-a "înlãturat" pe "comunistul" Traian Iancu °i i s-a a°ezat triumfãtor în scaunul de director. Bizarerii... Încet, dar sigur, Traian Iancu a fost "izolat", evitat de cei care, pânã mai ieri nãdãjduiau la generozitatea lui. În vremea pre°edinþiei Dinescului, "slobozitul", isteþ, vând sã aibã un om de încredere, l-a readus la Uniunea Scriitorilor. Actualul pre°edinte l-a "mutat" într-o cãmãruþã dosnicã de la Casa Monteoru într-o funcþie mai mult "onorificã". Dupã moartea sa l-au dus la Fãget, în comuna natalã, sã-l îngroape, a°a cum a dorit, sub nucul bãtrân. Traian Iancu a fost un poet "militant", cum îi plãcea sã se autodefineascã, un "baladist" de facturã civicã, un poet al propagandei oficiale. Dintre volumele de versuri amintesc "Dragostele mele", "Sã iubim ce-i de iubit". A scris °i librete de operetã,

"Pluta°ii de pe Bistriþa" °i "Târgul de fete". A fost un administrator perfect, un "domn" în comportament °i a ajutat mulþi scriitori sãraci. Din pãcate, unii dintre ace°tia, l-au uitat dupã revoluþie, conform bunului "obicei românesc".

Nicolae Rotaru

Din ce în ce mai cunoscut în mediile literare °i jurnalistice, plin de solicitudine în relaþiile cu confraþii, fin umorist, Nicolae Rotaru a debutat ca romancier câ°tigând un concurs la Editura Cartea Românească în 1982. Poliþist de profesie, de fapt colonel inginer ancorat în literaturã °i ziaristicã, lucrează o vreme la revista "Pentru patrie" °i în calitate de redactor °ef, dupã care se integrează în structurile jandarmeriei.
Despre Nicolae Rotaru voi vorbi ca poet, el fiind unul dintre cei mai prodigio°i autori lirici dupã decembrie 1989. A tipãrit, dacã nu mã în°el, cel puþin zece volume de versuri.
Născut într-un sat cu nume pitoresc, Glânmocata, aparþinând de cunoscuta localitate arge°anã Leordeni (vorba cântecului, În garã la Leordeni...), absolvã cursurile Liceului Vladimir Streinu din Gãe°ti °i ale ªcolii Militare de transmisiuni. Apoi, urmează specializãri la Academia Militarã dar se lansează °i se fixează în atrãgãtoarea zonã a jurnalisticii.
Nicolae Rotaru cultivã cu predilecþie versul clasic, muzical °i încãrcat de emoþie. Despre el, regretatul Gheorghe Tomozei spunea cã este "captivul unor himere", poetice evident, °i cã în tot ce face "fiorul liric este consonant cu marile sunete ale poeziei române°ti clasice".
Poetul este, în toate volumele sale, un spontan, un imaginativ, un contemplativ-ironic. Fie cã scrie despre dragoste, fie cã tematica sa are implicaþii sociale, atitudinea creatorului este temperatã °i exigentã. Are cultul imaginilor frumoase, uneori surprinzãtoare! "Martie calã pe vârfuri", "Toamna î°i mi°cã °oldurile de brumã", "Cuvintele sunt curieri ai cerului", "Cântecul greierilor înmiresmează noapte"...
Poate cel mai "rotund", cel mai profund volum dintre cele publicate este "Muzeul muzelor" Are, însã, °i u°urinþa de a imagina miniaturi lirice pe teme erotice. Scrie cu non°alanþã °i prozã antrenantã, de tip "poliþist" °i este, în acela°i timp, un gazetar acid °i spectaculos.
În plan profesional, Nicolae Rotaru se dovede°te un animator literar neostenit, el tipãre°te o revistã a jandarmeriei °i se implicã activ în activitãþile editoriale.
Poet prodigios (anul °i cartea), mereu în cãutarea unor noi modalitãþi de exprimare, face parte din categoria autorilor perocupaþi de destinul lor literar. Un colonel ascultând "ordinele" tenace ale Poeziei.

Nichita Stãnescu

Fotografia lui, una dintre ultimele, stã lipitã de geamul rece al bibliotecii ce-mi flancheazã patul. E tânãr °i visãtor °i cu capul înclinat parcã în descifrarea unui sunet numai de el auzit. Îmi trasnferã nelini°te °i melancolie. Ochii frumo°i, alba°tri cândva, au o expresie nedefinitã °i privesc spre nicãieri. Ultimul "boiar" al generaþiei mele, la propriu °i la figurat, sublimul, vivantul, enigmaticul, delicatul, insomniacul, cabotinul, mofluzul, briantul, unicul Nichita, mã prive°te din petecul de carton ruginit de vreme. Stã la pândã cu buza de jos u°or rãsfrântã, ca dispreþul rafinat al unui crin sacralizat de parfum. N-am sã-mi iert niciodatã cã am lipsit la ultima lui zi de

na°tere, atunci când a împlinit 50 de ani. Cu puþinã vreme înaintea zilei de 31 martie, în una din tot mai rarele vizite pe care i le fãceam la domiciliul sãu din Piaþa Amzei, NICHITA, prevalându-se de spinul unei idei ce-l obliga sã °chiopãteze (la propriu), m-a întrebat cu titlu de consultaþie, crezând cã ardelenii sunt ceva mai... diplomaþi: "Bãtrâne, fac juma' de secol. Cum crezi cã e mai bine? Sã merg eu sau sã vinã ei la mine?" Eu °tiam cã întrebarea era pur formalã. Nichita se hotãrâse "sã vinã ei la el", adicã o parte din conducerea de atunci a Uniunii Scriitorilor °i... restul lumii. Am rãspuns cu înþelepciune rabinicã °i "învãluire" ardeleneascã: "poþi °i a°a, dar poþi °i invers". Ultima lui sarbãtorire a fost un rãsfãþ de flori, °ampanie, toasturi, banalitãþi rostite de in°i feluriþi, emoþii, invidii secrete °i, în final, un amar triumf. Atunci, am declarat în scris, °i dupã moartea lui am reluat metafora, cã "mi-e dor de el ca veveriþei de un brad"...

N-am sã uit acel telefon matinal care-mi anunþa o veste absurdã dar bãnuitã, comunicatã (ce termen) cu glas alb, de Fãnu° Neagu: "Bãtrâne, s-a prãpãdit Nichita"...

Am cãzut secat de puteri într-un fotoliu °i preþ de câteva secunde n-am putut distinge conturul vreunui obiect din camerã. Orbisem brusc °i sângele retras parcã în cotloane ne°tiute refuza sã mã vitalizeze. Era dimineaþã °i auzeam vag zgomotul ora°ului. Apoi, dislocaþia sentimentalã, golul oscilând albastru ca în tubul unui termometru pãrãsit de mercur. ªi clipa "întâlnirii" cu trupul lui Nichita inert, a°ezat pe un banal pat de spital. Chipul frumos de adolescent, mirat parcã, °i surâsul, surâsul sãu ironic aproape °ugubãþ îngheþase în colþul drept al obrazului. Douã bãtrânele, sprijinindu-se în lumânãri, în halate de spital, cu figuri triste °i nedumerite, ca douã ursitoare stranii. ªi Nichita zâmbea în costumul sãu de galã, celebrul costum "maro cu dungi", în armura cãruia primise Herderul, Cununa de aur a sârbilor °i acum Cununa Nemi°cãrii. pantofii nou-nouþi, cu talpa necãlcatã, sclipeau alipiþi în vârfuri, pregãtiþi pentru un drum al plutirii. Mâinile i se odihneau pe piept °i cea dreaptã avea arãtãtorul sãltat peste cel mare, purtând parcã între distanþa indicibilã un condei imaginar de sticlã sau de abur. Nimic nu dovedea cã ne pãrãsise, °i cu atât mai absurdã mi se pare poziþia lui orizontalã, cu o rigiditate contemplativã °i n-am putut nici mãcar sã-l mângâi sau sã fac un alt gest care sã-mi ilustreze °ocul °i durerea. Mã gândeam cã eu urma sã mã plimb pe "strada mare", secãtuit °i gol ca o tulpinã de soc, cãlcând peste zãpada imaculatã °i sã-l las pãrãsit cu surâsul acela misterios creionat în colþul buzei. A° fi putut sã mai fac ceva. Sã cânt o litanie, un cântec cu modulaþii bizantine, sau unul din cântecele pe care atât de mult le iubea °i pe care de atâtea ori i le-am cântat.

Riscam ridicolul. Poate dacã am fi fost singuri.... ªi atunci, mi-am amintit de un fragment de prozã, de o frazã pe care o transcriu: "Trupul poeþilor devine pentru noi translucid °i sufletul lor poate fi vãzut de noi nu datoritã privirii lor, nici întâmplãrilor din viaþa lor, ci datoritã cãrþilor lor, unde tocmai ce vroia din sufletul lor într-o dorinþã instinctivã sã se perpetueze, s-a desprins pentru a supravieþui vieþii lor pieritoare".

El supravieþuia zâmbind pe acel modest pat de spital, °i noi eram cei învin°i, °i nu-mi venea sã cred cã nu mai este °i am plecat îngheþat, cu trupul ca o sabie de sticlã, ca un mort pe verticalã °i am traversat pe jos ora°ul drapat in omãt °i am ajuns acasã °i m-am îmbãtat groaznic. Dar peste toate, un frig polar î°i a°ezase cortul implacabil °i iarã°i mi-am amintit °i am transcris o frazã care sã-mi amãgeascã nedumerirea.

"Poate ã poetul contemplã mireasma continuã pe care liliacul o împrã°tie prin fiecare din turnuleþele sale mov; el se retrage o clipã pentru a o simþi mai bine, o simte din nou, dar liliacul nu-i mai daruie°te altceva decât acela°i parfum, fãrã a-i spune nimic mai mult"...

Nu l-am mai vãzut trecând prin Piaþa Amzei cu mersul °ãu atât de ciudat, inalt, frumos °i îngândurat °i speriat de vãlmã°agul ora°ului. Nimeni nu mã va mai suna

la cele mai bizare ore, fãcându-mi cele mai surprinzãtoare confesii, scoþându-mã din casã în crucea nopþii, persuasiv sau patetic, de "drag de prieten" sau de cumplita teamã de singurãtate. Nu-mi amintesc sã-mi fi dedicat vreodatã o poezie. Mi-a fãcut în schimb alte daruri, printre care °i un ceas (Ruhla), cu cadran albastru, al cãrui mecanism s-a oprit inexplicabil in ziua in care Nichita împlinea 50 de ani... Stau în faþa hârtiei albe ca în faþa unei ghilotine. Trece iute noaptea de iarnã. Au mai trecut °i alte nopþi, la fel de iute °i la fel de pustii. Spre dimineaþã, am rescris pe foaia purã ca un voal de mireasã, aceea°i propoziþie simplã ca o spovedanie: "Mi-e dor de el ca veveriþei de un brad"...
P.S. Aceastã "naraþiune" este închegatã din multele fragmente de "amintiri" scrise prin ani. A° fi putut scrie ceva nou.
N-am vrut, însã, sã "incit" pe cei care, în urmã cu câþiva ani, atunci când i-am ridicat lui Nichita un mormânt de marmurã (pe banii statului) la Bellu, n-au venit la sfinþirea lui din "raþiuni" care mi-e silã sã le dezvãlui. Vor merge în schimb pe 31 martie la Ploie°ti, în grup "separat", a°a cum separaþi au fost de Nichita °i în timpul vieþii, farã sã °tie...

Mircea Cãrtãrescu

La numai 45 de ani pe care i-a împlinit pe 1 iunie (de ziua copilului), acest autor rãsfãþat de criticã î°i permite "luxul" unei antologii poetice intitulate "Dublu CD". Buucre°tean de origine, "bãiat de cartier" (vorba vine), scriitorul de azi de inregimenteazã ca student în Cenaclul de luni patronat de Nicolae Manolescu, critic literar remarcabil. Debuteazã în 1980 cu volumul "Faruri, vitrine, fotgrafii" °i cu prozã într-un volum "colectiv".
Dupã terminarea Facultãþii de Limbã °i Literaturã Românã practicã meserii diferite: profesor la o °coalã generalã, funcþionar la Uniunea Scriitorilor, redactor °i, azi, lector al Facultãþii de Litere din capitalã. În vremea cât a fost pre°edinte de breaslã, romancierul D. R. Popescu angajeazã în administratia Uniunii Scriitorilor o grupã de scriitori talentati noua gardã pretorianã, care se hãrnicea suspect de importantã pe coridoarele °i mai ales la parterul sediului din Calea Victoriei. Alþii, pe la Editura Cartea Românească. Dintre ei, Mircea Cãrtãrescu face o figurã aparte, fiind repede cotat ca "vârf" de generaþie °i propulsat ca atare.
Volumul de referinþã, intitulat "Levant", este o rescriere parodicã a evoluþiei poeziei române°ti (parþialã, e adevãrat) un melanj literar, o "zacuscã" poeticã, etichetatã cu o suspectã unanimitate drept "scriere postmodernã".
În fapt, ipoteticul "roman" scris cu abilitate °i bunã °tiinþã a versificaþiei este un exerciþiu parodic de finã intuiþie, cu subtile sensuri ironice care lasã cititorului (avizat!) sã depisteze singur stilurile °i autorii. E interesant de remarcat ce influenþã puternicã are ritmul eminescian în lucrarea interpretului narator. Cu toate acestea, din pãcate, °i asta o spun cu mare tristeþe, Mircea Cãrtãrescu va comite un nepermis, pueril atac la adresa "geniului naþional" într-un numãr al revistei Dilema care-°i propunea "recitirea" Eminescului. Acolo, tânãrul (încã) postmodernist ansambla un "portret" fiziologic, un colaj cu fraze "rupte" din contextul descrierilor contemporanilor care l-au cunoscut pe autorul epigonilor. Imprudent °i aproape neînþeles pentru "efectul" probabil nedorit, "portretul" reþine numai liniile (amãnuntele) stridente °i "inestetice", °ocând cititorul de rând. În fine, ca poet "postmodern", Mircea Cãrtãrescu se înscrie în linia generalã, in aerul °i "metodele" exersate de generaþia '80. dezinvolturã, umor, sexualism atrofiat cu ironicã deta°are,

imagini °ocante pentru lectorul cuminte, în fine, o poezie pe placul "initiaþilor", al "elitei". Volumele lui de versuri, glisând între tentaþiile "poeziei lene°e", clasicism refuzat °i "inovaþie" de tip textualist, sunt scrise, indubitabil, sub semnul unui real talent. Mult mai interesantã este proza lui Cãrtãrescu. Romanul intitulat enigmatic "Orbitor" face dovada unui stilist rafinat, fin cunoscãtor al limbii române, metamorfist de facturã picturãlã, observator minuþios, forþã de expresie °i naturaleþe. Dacã poetul Cãrtãrescu se va întoarce la "maturitate" la tehnica iniþialã (nealteratã voit), va oferi veritabile surprize. Ca "postmodernist", într-o epocã in care °i calculatoarele pot scrie "poezie", fãrã sã transmitã °i emoþia de rigoare, riscã înregimentarea în "moda" celor hotãrâþi sa spargã "tiparele clasice" cu orice preþ °i ar fi pãcat.

Romulus Vulpescu

Pitoresc pânã la extravaganþã, nonconformist, inteligent °i erudit, conversativ in exces, spontan dar °i meticulos, face parte din rândul intelectualilor rasaþi °i fãrã ifose. Aproape un deceniu am fost coleg de "instituþie" cu Romicã (a°a îl alintam), la Uniunea Scriitorilor, °i câþiva ani chiar colegi de birou. Mai bine zis de... incãpere. Era pe vremea pre°edenþiei lui D. R. Popescu, tânãrul nostru confrate, venit de la Cluj °i instalat intempestiv în fruntea ob°tei.
Mãrturisesc cu oarecare nedumerire °i tristeþe cã nu înþeleg nici azi de ce D. R. P. ne-a ignorat (pe ambii) pãstrându-ne în poziþia de in°i "fãrã obiectul muncii". pe atunci, de°i in ce mã prive°te autorul "Leului albastru" pretindea cã vrea sã mã ocroteascã mutându-mã de la Asociaþia Scriitorilor Bucure°teni, nici eu nici Vulpescu nu intram în zona intimilor prezidentiali. El era mai sigur de "fidelitatea" lui Laurenþiu Ulici °i Nicolae Prelipceanu, "oameni de casã", devotaþi °i mai puþin "imprevizibili". Ambii, dupã revoluþia din decembrie, cuprin°i de o stranie amnezie, l-au uitat cu deãvâr°ire. Eu i-am rãmas fidel lui DRP °i, nu i-am repro°at niciodatã nimic, °i l-am ascultat compãtimitor cum se revoltã împotriva fo°tilor colaboratori care nici mãcar nu-l mai salutã. Nici Vulpescu nu fãcea parte dintre preferaþii pre°edintelui, de altfel ambii fuseserãm "adjuncþii" lui Laurenþiu Fulga. Din aceastã pricinã eram înghesuiþi, de fapt toleraþi, într-un birou de la parter, mic cât o celulã °i foarte aproape de "crâ°ma" scriitoriceascã în care desfã°uram o "vie °i bogatã activitate". Romulus Vulpescu a trudit la multe institutii culturale °i nu pricep cum de nimeni n-a avut generozitatea °i obligaþia sã-i dea pe mânã conducerea unei edituri. E adevãrat cã nu era membru de partid, cã era "boem" de elitã, ca era greu de manipulat. Dar gustul sãu pentru arta, °tiinþa de-a concepe "cãrþi frumoase", erudiþia sa, inteligenþa, i-au fost ignorate de mai marii vremii °i, chiar de colegii aflaþi în funcþii de rãspundere. Omul care tradusese din literatura francezã ca nimeni altul, poetul subtil °i cu fantezie debordantã avea o "sinecurã" pentru care fãcea lucruri lipsite de relevanþã. În completarea salariului modest °i pentru a scãpa de inerþia unei stãri de "dolce far niente" prelungitã la nesfâr°it, Romicã evada în þarã în calitate de colaborator al radioului "realizând"... concursuri pe diverse teme.
Cei câþiva ani petrecuþi alãturi (nici mãcar "birou" n-aveam), au fost benefici °i ne-au salvat de "angajãri politice". Trãncãneam (e un fel de-a spune) la nesfâr°it despre literaturã °i-l ascultam, (nu întotdeauna cu rãbdarea necesarã) perorând despre "nemuritorii franþuji" din care tradusesem ca nimeni altul. Am fost °i "pe teren" cu Vulpescu °i ne-am "produs" în public de nenumãrate ori.

Poet din stirpea rarã a "celor nãscuþi", me°te°ugar de exceptie, Vulpescu este astãzi "un clasic în viaþã", pãstrându-°i nealteratã atitudinea °i verticalitatea într-o vreme în care atâþia au "nãpârlit" devenind fie miei, fie lupi.
Vocaþia de editor al traducãtorului lui Villon s-a materializat in câteva "opere" de excepþie, adevãrate obiecte de artã °i tot el (dupã câte °tiu), a materializat °i imaginat exceptionala revistã de istorie literarã Manuscriptum. În vremea când trudea la Uniunea Scriitorilor a avut ideea întocmirii unui Dicþionar al tuturor membrilor ob°tei °i în acest sens a cerut completarea unor fi°e bio-bibliografice din partea celor ce trebuiau sã fie prezenþi în carte.
Rãspunsul colegilor s-a lãsat greu a°teptat °i dupã revoluþia din decembrie, proiectul a... încremenit. Pãcat! Nãscut la Oradea (deci e °i... ardelean!), la 5 aprilie 1933, a terminat Facultatea de filologie de°i are certã vocaþie °i pentru actorie. Recitã cu aplomb °i profesionalism, doar Dan De°liu °i Radu Boureanu mai foloseau "tehnica" actorului de profesie, °i e în stare sã þinã sub vraja rostirii sale publicului iubitor de poezie ore în °ir. Poet de expresie elevatã, cu un rafinat simt al limbii, Vulpescu este un "me°te°ugar" riguros, un bijutier care cizeleazã cu minuþie. Teme fanteziste, inovaþii lingvistice nea°teptate, un simt al prozodiei perfect, "vânãtor" de rime rare, baleteazã cu dezinvolturã prin toate stilurile °i "modele" (ca sã nu zic modelele) poetice. Pasiunea lui pentru "cartea frumoasã" se vãde°te încã de la debut, intr-o perioadã in care grafica volumelor de pozie era, în general, monocromã si neatrãgãtoare. Elocvent în acest sens este volumul "Poezii", un fel de antologie rememorativã. La distanþã de cinci ani (era sã zic luminã) tipãre°te volumul "ªi alte poezii" în care este confirmatã autenticitatea talentului sãu. În °irul cãrþilor tipãrite de poet un loc distinct, prin ingeniozitatea continutului, îl ocupã "Execiþii de stil" în care mâna de prozator se dovede°te la fel de sigurã. Îndrãgostit de lumea teatrului, râvnind la profesia de actor, cabotin atunci când e necesar, poetul scrie °i piese °i, evident, regizeazã "clasici" oferind viziuni personale, originale. Îl pasioneazã I. L. Caragiale °i Sorbul, iar dupã revoluþie este numit, pentru scurtã vreme, directorul Teatrului Mic.
Intrã în politicã, devine parlamentar °i face deliciul °edintelor politicoase prin intervenþiile sale spumoase °i inteligente.
Douã volume de referinþã îl a°azã pe Romulus Vulpescu în rândul poetilor remarcabili. Unul se nume°te "Arte °i meserii", tipãrit în 1979, celãlalt, simplu "Versuri", apãrut la Editura Eminescu în colecþia Poeþi români contemporani. Navigând cu dezinvoluturã pe "oceanul" poeziei, cunoscãtor al liricii universale, este preocupat de "inovaþiile" lirice imaginând chiar un fel de experiment lexical interesant bazat pe muzicalitatea cuvintelor. În evantaiul tematic extrem de divers, un loc distinct îl ocupã °i versurile de esenþã patrioticã, solemne °i directe. Desigur, un autor atât de conectat la sursele universale ale poeziei nu scapã de influenþele livre°ti pe care le distileazã °i le ridicã insã la cote de originalitate cu talent °i dezinvolturã. El este in egalã mãsurã practicant al liricii intimiste, dar °i al poeziei a°a zis de atitudine, cu puternice accente sociale. posedând o tehnicã prozodicã cum puþini o mai au, Vulpescu excelează în sonet, in rondel, in balade. Nu °tiu sã fi experimentat pantumul sau fresco-ritornela. dar nu e timpul trecut. Fiindcã, declarã el: "Mâna mea dreaptã trãdeazã/ Mâna mea dreaptã refuzã/ Zilnica ei ipostazã:/ Mâna mea dreaptã-i ursuzã". Un capitol aparte îl constituie poezia eroticã unde sentimentalismul este "tãiat" de luciditate °i finã ironie. Practicant al versului clasic, muzical, se aventurează, uneori, °i spre versul liber unde nu se simte în "largul sãu". de remarcat °i tentele parodice din anumite poezii având drept pretext "amorul".
L-am parodiat de multe ori pe Vulpescu, dovadã cã existã ca poet cu stil propriu. Fãrã a fi "afiliat" la o "generaþie poeticã" (moda anilor trecuþi), Romulus Vulpescu rãmâne un creator de originalã elevaþie °i de realã sensibilitate.

Grigore Hagiu

Ce om extraordinar a fost Grigore Hagiu, născut la Târgul Bujorului la 27 septembrie 1933, toamna, când dă via în copt °i se nelini°tesc cocorii! Era înalt °i atletic °i avea °tofă de boier, apărând meteoric după lungi perioade de recluziune acceptată, surâzător, dar cu o secretă melancolie înscrisă pe chip. Prietenii îl alintau Grig, Gregoar, Guþă °i când apărea el la Madam Candrea (a°a era denumită crâ°ma de la Casa Scriitorilor), un val de optimism cuprindea trupa poeþilor lefteri. Gregoar era om de chef lung, avea ceva din personajele lui Mateiu Caragiale °i-i plăcea să spulbere onorariile (adică banii) cu o plăcere ceremonioasă. După o săptămână de desfătare bachică, se retrăgea în lini°tea Otopenilor, la vila surorii sale °i se oxigena, °i-°i menþinea condiþia fizică spărgând butuci noduro°i, despicându-i dintr-o loviturã. Pe vremea aceea purtam un ceas de buzunar cu lanþ, la piept, °i, de câte ori mă vedea, mă întreba, zâmbind: "Cât e ceasu, domn' Micu?" - °i eu răspundeam invariabil, indiferent de oră, două °i un sfert. Asta fiindcă îmi povestise cu fin amuzament că, într-o zi, pe la ora mai sus menþionată, ie°ind din cameră, în grădina din spatele casei, a văzut, cu uimire, cum printre straturile de ceapă °i mărar, se odihne°te imens °i imapsibil un biplan cu însemnele aviaþiei miliatre pe aripi. Nu era nimeni la carlinga pilotului °î Grigore a crezut că viseazã la început °i după ce au venit oficialităþile să "ridice" obiectul căzut din cer, a fost sfătuit să nu mai povestească incidentul. Era prieten la cataramă cu graficianul Florin Pucă °i ambii aveau un talent unic de-a trage un "somnic" de refeacere în cele mai ciudate poziþii. Era generos °i nesăbuit °i incursiunea lui în preajma Bra°ovului, după ce încasase onorariul pentru un volum de poezii, rămâne celebră. Cicã ar fi "evadat" împreună cu °oferul redacþiei (lucra pe atunci la "Luceafărul"), spre þinuturile ozonate ale munþilor. Într-un sat din preajma Branului, varã fiind, au oprit să se bucure °i ei de spectacolul unei nunþi þărăne°ti. Văzând ma°ina neagră °i pe domnul venit de la ora°, nunta°ii l-au poftit să-i onoreze cu prezenþa. Grigore s-a a°ezat la masă, gospodăre°te, a plătit ca un nabab dansul miresei °i spre searã, după ce din suma consistentă (vreo 8000 de lei) îi mai rămăseserã doar de þigări, i-a propus miresei să "fugă" cu el în Bucure°ti. Numai vigilenþa °oferului a făcut ca mirele să nu rămână văduv încă din prima zi. Grigore Hagiu era un poet al stărilor diafane, versul său subtil °i meditativ curgea blând ca o apă lini°titã. Cultiva cu predilecþie versul liber dar °i dificila formă a sonetului. Avea chiar °i o rubricã în "Contemporanul" intitulatã "Sonetul de vineri" °i, în dimineþile (nu multe) de la Mogo°oaia, când nu se simþea prea apt să dăltuiascã stihuri în formă fixă, m
ă ruga să-i "împrumut" un... soneþel. Le scriam pe loc °i i le ofeream cu frăþească generozitate. Grigore a trecut în lumea de dincolo datoritã unei întâmplări tragice, din vremea când (ca °i acum) ne încălzeam la flacăra aragazului. În acea iarnă cumplită s-a culcat, alături de fiinþa iubită, cu aragazul aprins. Peste noapte, gazele s-au oprit. Grigore a rezistat, târându-se până la u°ă, iubita lui a murit asfixiată. Dus la spitalul de urgenþă, cu mici reveniri dătătoare de speranþă, după aproape o lună de chin, s-a stins °i el. Atunci, profesorul doctor Zorel Filipescu mi-a spus, într-o clipă de sinecritate, că în cazul în care "scapă", va rămâne toată viaþa... un copil. Efectul distrugător al gazului îi atacase celulele nervoase. Hagiu a fost un poet prolific °i toată opera sa stă sub semnul unei înalte exigenþe artistice. Suav prin folosirea imaginii rafinate, profund °i sugestiv, meditativ sau melancolic, el se impune prin sobrietatea licricã °i originalitatea construcþiei poetice. Titlurile volumelor sale "Miazănoaptea miresmelor", "Zenit de anotimpuri", sunt tot atâtea repere durabile. A fost prieten cu Nichita, °i

amândoi odihnesc alãturi, la Cimitirul Bellu, strãjuiþi de troiþele sculptate în însoritul Maramure°. Mi-e dor de Grigore, de aerul sãu juvenil °i de tonul cu care mã întreba amuzându-se: "Cât e ceasul, domn' Micu?". °i, apropo de ceas, obiectul ca atare, un Rubla cu ecran albastru, s-a oprit de la sine în ziua în care a murit Nichita (îl primisem de la el cadou) °i de atunci nu l-am mai pornit niciodatã.iziuni personale, originale. Îl pasioneazã I. L. Caragiale °i Sorbul, iar dupã revoluþie este numit, pentru scurt€ À w + s T o V k X g ò c À _
[W : S å O ò K ÖhH , 0 $ 0

ò

w
s E o P k Á g Õ c n _ s [Ž W • S ¤ O - K ÖhH

- p w ƒ s Ú o ß k E⁻ g V⁻ c Ý⁻ _ ð⁻ [# W # S \$ O l$ K ÖhH

l$ ˜& w ²& s 1< o 3< k ^U g ŸU c vk _ Šk [•… W ¨… S Ó- O ã- K ÖhH

ã- ´ w -´ s •¹ o ¡¹ k HÃ g \Ã c Ï _ -
Ï [Ã× W à× S ·Û O ÅÛ K ÖhH

ÅÛ Ðæ w èæ s pò o œò k
ó g ó c çó _ ô [ ]ö W ¯ö S gû O oû K ÖhH

oû —ý w ¥ý s p o ~ k X g f c ø _

[P
W X
S ’
O ™
K ÖhH

™

p
w v
s ö
o ü
k ¡ g § c ^ _ c [Õ W Ü S 1 O 8 K ÖhH

8 1 w A s M o U k Q g Y c f _ n [Ú W ê S O
K ÖhH

— w © s é o ï k • g › c ý _ [
W S + O 1 K ÖhH

1 t w z s ó o ú k # g . c '& _ C& [‹5 W š5 S s7 O ~7 K ÖhH

~7 |> w ’> s ß> o î> k œI g «I c J _ J [ÆK W ÍK S °N O ¼N K ÖhH

¼N ÀN w ÈN s VP o]P k mS g rS c €S _ ŒS [›S W §S S NT O VT K ÖhH

VT tT w ~T s ùT o ýT k U g -U c MU _ XU [ÿU W

V S ³W O ½W K ÖhH

½W ÙW w âW s
X o X k 3X g AX c U] _ _] [d] W u] S Þ] O ç] K ÖhH

ç] ½f w Æf s àf o ðf k %j g 4j c »j _ k [Xl W cl S m O &m K ÖhH

&m cu w su s ww o w k ÷w g x c 5x _ Kx [æz W { S òŠ O ‹ K ÖhH

‹ Ž‹ w ™‹ s ¦‹ o ¬‹ k §— g û—
c ‡™ _ ‟™ [W P S ¼¡ O Ç¡ K ÖhH

Ç¡ =¤ w ™¤ s (± o 8± k ’² g ¨² c ™´ _ ¨´ [+° W 5° S Ï» O Þ» K ÖhH

Þ» bÈ w rÈ s 9É o HÉ k lÉ g {É c ñÊ _ Ë [œÏ W ¬Ï S RÐ O dÐ K ÖhH

dÐ tÐ w ŸÐ s ·Ð o ÓÐ k gÑ g vÑ c YÓ _ vÓ [/Ù W >Ù S üÛ O Ü K ÖhH

Ü ðá w ýá s dâ o râ k Rä g]ä c -è _ 'è [é W !é S éê O úê K ÖhH

úê ï w ï s €ö o Šö k çö g
÷ c Wû _ aû [/ü W ;ü S 7ý O Qý K ÖhH

Qý Uý w fý s V o _ k g c % _ 8 [J W V S ¦ O ± K ÖhH

± … w Ÿ s $- o)- k g ®-
c Ê* _ ÷* [+ W 0+ S 3+ O E+ K ÖhH

E+

, w , s ž, o -, k Û- g ê-
c ï/ _ þ/ [;5 W K5 S j5 O t5 K ÖhH

t5 €6 w Š6 s ô6 o 7 k 7 g 07 c õ9 _ : [©; W Ö; S > O
> K ÖhH

> *A w BA s ¼C o ôD k ÷D g E c ;E _ DE [¨E W °E S £F O ¶G K ÖhH

¶G ±I w »I s ôJ o !K k 4L g ?L c ÆL _ ÏL [M W %M S >N O ON K ÖhH

ON UP w `P s T o T k ƒU g ŠU c ÀW _ ÆW [óW W ýW S wY O ~Y K ÖhH

~Y òY w Z s Uf o ef k h g &h c ÿk _ l [
o W o S ?o O Jo K ÖhH

Jo Çt w Õt s •† o ef k h g &h c ÿk _ l [
o W o S ?o O Jo K ÖhH € ,
x „ x † x ˆ x Š x Œ x Ž x • x ’ x ” x –
x ˜ x š x œ x ž x Î x Ð x Ò x Ô x Ö x < Ö Ø x Ú x ÿ x # x
% x ' x) x + x V x X x Z x \ x ^ x ž x x ¢ x ¤ x ¦ x ¨ x
ª x < ª ¬ x ® x ° x ² x ´ x ¶ x Ø x Ú x Ü x Þ x à x
â x ä x æ x è x ê x ì x î x ð x ò x < ò x x x
x – x
x I x K x M x O x r x t x v x x x z x š x œ x ž x Â
x Ä x < Ä Æ x È x Ê x Ì x Î x Ð x x x x
x ¤ x x x $ x & x (x 8 x : x ª x ¿
x < ¿
è x x
x

x - x x ˜& x š& x œ& x ž& x °& x ²& x q/ x 1 x - 6 x ‰7 x 3< x „U x †U x ˆU x < ˆU •U x ŸU x 3Y x -\ x +] x x] x O^ x îb x Óc x …f x !g x ßg x žh x gi x fj x ªj x rk x tk x vk x „k x < „k †k x ˆk x Šk x q x !s x Et x ,u x cv x ”w x /x x êy x qz x å{ x R| x u„ x ý„ x •… x •… x ‘… x “… x < “… ¤… x ¦… x ¨… x ðŽ x £‘ x Û” x ƒ• x †™ x ™› x •¡ x l§ x &© x « x Í- x Ï- x Ñ- x Ó- x ã- x å- x ‘¹ x < ‘¹ “¹ x •¹ x ¡¹ x £¹ x ¥¹ x

½ x ú½ x 8¿ x —À x hÁ x €Â x DÃ x FÃ x HÃ x \Ã x ^Ã x `Ã x
Ï x
Ï x Ï x < Ï –
Ï x !Ï x #Ï x ²Ò x ”Ö x þ× x 5Ù x ¯Ù x ³Û x µÛ x ·Û x ÅÛ x ÇÛ x vÜ x •à
x Øá x žâ x Òæ x Ôæ x Öæ x < Öæ Øæ x èæ x êæ x ìæ x \ë x Žï x dð x rò x
tò x –ò x ˜ò x šò x œò x iù x þ x ò x ~ x w x Ä x f x < f V
x í
x 9
x ¾
x K

x Ý

x ^
x á
x ™

x – x Õ x ° x □ x / x ‰ x ± x ¾ x x 4 x n x < n x

x I x • x á x p x ¿ x j x x x ¯
x ! x # x . x 0 x 2 x Ù! x U" x Ñ" x < Ñ" %& x '& x)& x C& x E
& x G& x Õ, x t. x J0 x …5 x ‡5 x ‰5 x ‹5 x š5 x œ5 x ž5 x Û> x Ý>
x ß> x î> x < î> ð> x ò> x šI x œI x «I x -I x ¯I x -
X x /X x 1X x 3X x AX x CX x EX x Üf x Þf x àf x ðf x òf x ôf x <
ôf ñw x ów x õw x ÷w x x x x x x x ·Š x ìŠ x îŠ x ðŠ x òŠ x ‹ x ‹ x
‹ x ƒ™ x …™ x ‡™ x “™ x •™ x < •™ —™ x ☐¤ x •¤ x ƒ¤ x …¤ x •¤ x —
¤ x ™¤ x "± x $± x &± x (± x 6± x 8± x Ë» x Í» x Ï» x Þ» x à» x â» x <
â» ä» x æ» x \È x ^È x `È x bÈ x rÈ x tÈ x vÈ x xÈ x)Ù x +Ù x -
Ù x /Ù x >Ù x @Ù x BÙ x DÙ x
é x
é x <
é é x !é x #é x %é x zö x |ö x ~ö x €ö x Šö x Œö x Žö x ÿ x x
x x x x - x x < -
x ! x # x % x 8 x : x < x > x ’ x - x š x œ x ž x x ®-
x ° x ² x , x , x
, x <
,

, x , x -, x , x ", x Ô-
x ‰. x ï/ x 1 x §2 x ¾3 x f4 x 75 x 95 x ;5 x M5 x O5 x Ö; x {<
x 5C x < 5C ôD x £F x ¶G x !K x ›K x M x
M x

M x

M x M x M x %M x 'M x)M x êN x uQ x ZR x ôY x öY x øY x < øY úY x
üY x þY x Z x Z x Z x ð[x xc x e x ìe x ¾g x òl x $n x ¤n x ƒt x nu
x pu x ru x •u x ƒu x < ƒu …u x ‘† x þY x Z x Z x Z x ð[x xc x e x
ìe x ¾g x òl x $n x ¤n x ƒt x nu x pu x ru x •u x ƒu x <
Times_r ö
o ü
k ¡ g § c ^ _ c [Õ W Ü S 1 O 8 K ÖhH